SUFIZAM

Šejh Ebu Enes Omer

SUFIZAM

الصوفية

1997-1418

Predgovor

Ovo je kratko djelo koje upoznaje islamski Ummet sa jednom od mnogobrojnih sekti koje sebe pripisuju Islamu. Pravi put je jasan. To je Kur'an, Sunnet i slijeđenje ispravnih prethodnika, ashaba, tabi'ina, uleme, muhaddisa... Neprijatelji Islama su od davnina željeli i nastojali da iskrive Islam, da ubace ili izbace iz njega ono što će promijeniti njegov cilj i svrhu i uticaj na ljude. Naš cilj isključivo mora biti Allahovo zadovoljstvo, a ne ugađanje ljudima i njihovim prohtjevima. Islamski Ummet se može ujediniti i uspjeti samo primjenom izvornog islama kakvog ga je Uzvišeni Allah objavio ljudima preko Svog posljednjeg poslanika Muhammeda ﷺ. Naša snaga je u čistom Islamu, a slabost u griješenju i udaljavanju od njega. Razni oblici novotarija i krivog shvatanja i pogrešne primjene Islama imaju upravo plodno tlo u neznalicama. Ko ne poznaje jasne principe Islama lahko će zalutati i postati igračka u rukama drugih ili će naštetiti Islamu "misleći da mu koristi". Islam je došao sa pravilom "Obožavanje samo Jednog i Jedinog Boga-Allaha i oslobađanje od svih vrsta obožavanja nekog drugog". U potpunoj poniznosti Gospodaru svjetova je upravo najveći stepen snage i ponosa. Svi ćemo se na kraju vratiti svome Stvoritelju i bićemo pitani da li smo radili po knjizi koju je objavio i da li smo slijedili Poslanika kojeg je poslao.

Dragi brate, prije čitanja ove knjige potrebno je da znaš veoma važnu činjenicu; tokom izlaganja teme o sufizmu u ovoj knjizi spominju se izreke i mišljenja šejha Ebu Hamida El-Gazalija kao dokazi sufijskih tvrdnji i vjerovanja. Međutim, poznato je da se sam El-Gazali pred kraj ovodunjalučkog života, nakon traganja za istinom, odrekao sufizma i filozofije te pristupio Ehli-Sunnetskom pravcu. Kao dokaz za ovo navest ćemo nekoliko citata najpoznatijih islamskih učenjaka. Pisac knjige "Ebu Hamid El-Gazali vet-tesavvuf", Abdurrahman ibn Muhammed Se'id Dimiškijje u devetom poglavlju koje se zove "Ostavljanje sufizma i posvećivanje hadisu" navodi više dokaza. Također, sam osvrt na El-Gazalijevu knjigu "Ildžamul-avam an ilmil-kelam", koja je zasigurno od posljednjih njegovih djela, nam potvrđuje realnost njegove preobrazbe s više strana:

1. U ovoj knjizi je dao prednost akidetu ispravnih prethodnika upozoravajući da je istina u njihovom pravcu i ko im se suprostavlja da je novator u vjeri.[1]

2. Oštro je zabranio tumačenje Allahovih svojstava pozivajući njihovoj potvrdi i netumačenju što bi u protivnom vodilo negiranju, kaže: "Liječenje problema poistovjećivanja (tešbih)[2] je lakše od liječenja potpunog negiranja tih svojstava (ta'til), s obzirom da je u slučajevima tešbiha dovoljno reći ajet:

﴿ ليس كمثله شيئ ﴾ "*Njemu nije ništa slično*"

3. Oštro je kritikovao sljedbenike ilmul-kelama i njihove teze i analogiju nazvao "pokuđenim bid'atom". Te teze su imale negativne utjecaje na cijeli Ummet kao

1 "Ildžamul-avam", str. 62- izdanje "El-Džundi" - Kairo

2 Poistovjećivanje Allahovih uzvišenih svojstava sa svojstvima stvorenja

izvor mržnje i zla među muslimanima. Kaže: "Ashabi su dolazili u rasprave sa kršćanima i židovima da bi potvrdili poslanstvo Muhammeda ﷺ. Ništa nisu dodavali na kur'anske ajete niti su se upuštali u dubine racionalne analogije, niti pripremali posebne uvode za to. Oni su znali da to vodi smutnji i zabuni. Koga Kur'an ne može zadovoljiti, sablja mu je dovoljna. Nema dokaza poslije Allahovih dokaza."

4. Opširno u spomenutoj knjizi govori o odvraćanju od novotarija. Npr. u knjizi "Ihjau ulumid-din" gotovo da ne spominje novotarije i suprostavlja se ispravnim prethodnicima u akidetu i ibadetima, dok u knjizi "Ildžamul-avam" oštro napada sve one koji proturječe ispravnim prethodnicima (selef) pozivajući na kažnjavanje onih koji prelaze njihove granice. " Tako i obični ljudi kada upitaju o ovim značenjima ne treba ih samo spriječiti i kritikovati, već i izbičevati kao što je Omer činio sa svakim onim koji bi pitao o nejasnim ajetima (mutešabihat). Tako je i Poslanik ﷺ pokudio ljude koji su raspravljali o sudbini i pitali druge o tome, pa reče: "Je li vam to naređeno? Propali su oni prije vas samo zato što su mnogo pitali!"[3]

5. Ovaj dokaz je ujedno i najvažniji. U posljednjim godinam svoga života se okrenuo izučavanju vjerodostojnih hadisa. Našao je učitelje koji su ga podučavali i pred njima je napamet naučio Sahihul-Buhari i Sahihu Muslim. Sahihul-Buhari je slušao od Ebu Suhejla Muhammeda ibn Abdillaha El-Hafsija, a Sunen Ebi Davuda od Ebul-Fetha El-Hakimijje Et-Tusija.[4] Šejhul-Islam Ibn Tejmijje spominje ovu posljednju fazu El-

---

[3] Prenose Ahmed, 2/195, Ibn Madže, 74, i Muslim sa drugim metnom, 2666.

[4] Tabekatus-Subki, 4/110

Gazalijeva života ponavljajući to u većini svojih knjiga i potvrđujući da se El-Gazali na kraju okrenuo učenjacima hadisa i da je umro dok mu je na prsima bila knjiga Sahihul-Buhari. Ibn Kesir spominje na kraju kratke biografije o El-Gazaliji: "Zatim se vratio u rodni kraj Tus i tamo se nastanio. Napravio je dom za siromašne. Uzeo je kuću i zasadio lijep vrt. Posvetio se učenju Kur'ana i pamćenju vjerodostojnih hadisa"[5] Njegov učenik Ebu Bekr ibnul-Arabi kaže: "Najveći govor o njemu su govorili istraživači zbog njegova slaganja sa odlutalim filozofima. Poslije toga se usprotivio filozofima i obznanio njihove zablude i nevjerstvo. Objasnio je da njihov put ne vodi ka istini. Odgovorio je i sljedbenicima ilmul-kelama i odabrao put sufizma i kroćenja duše. Zatim nije našao traženo u tom pravcu da bi se na kraju kao iskusan okrenuo pravcu hadiskih učenjaka. Umro je zaokupljen izučavanjem Sahihul-Buharije i Sahihu Muslima.[6]

El-Gazali je na kraju svoga života došao u fazu sumnje sličnu prvoj fazi. Ali je ovaj put odabrao ono u što se uvjerio da će ga spasiti zablude. Interesovanje za hadis je siguran dokaz njegove duševne preobrazbe. Prenosio je od sufija pokuđenost traženja hadisa murida, govorio je o otkrovenjima kao izvorima sufizma da bi na kraju sve to odbacio i shvatio da je prošli period života proveo u neistini i iluzijama. Uzvišeni Allah mu se smilovao i uveo ga u prostrane Džennete,

Amin!

---

[5] El-Bidaje ven-nihaje, 12/174

[6] Es-Sadefijje, str. 211-212

Hvala pripada samo Allahu, neka je salavat i selam na Vjerovjesnika, Odabranog, na njegovu časnu porodicu, drugove i svakog ko slijedi njegov put.

Poštovani brate, ovo je kratki izvod o sufizmu koji otkriva zastore i skida vela sa sufijske sekte, gledajući na sam nastanak, razvitak, te sufijsko vjerovanje (akide) i ibadete, želeći time da budemo čisti kod Allaha ﷻ donošenjem dokaza, opomenom svakom onom koji ne zna, te pojašnjavanjem nepobitnih činjenica učestvujući u pružanju savjeta Ummetu i čuvanju Allahove ﷻ vjere. Zato, shvati ove činjenice srcem i pazi da ne budeš od onih koji kažu:

بَلْ قَالُوٓا۟ إِنَّا وَجَدْنَآ ءَابَآءَنَا عَلَىٰٓ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰٓ ءَاثَٰرِهِم مُّهْتَدُونَ ﴿٢٢﴾

"Oni čak govore: "Mi smo zatekli pretke naše kao ispovijedaju vjeru i prateći ih u stopu mi smo na njihovom putu" [7]

Allah ﷻ odgovara:

۞ قَٰلَ أَوَلَوْ جِئْتُكُم بِأَهْدَىٰ مِمَّا وَجَدتُّمْ عَلَيْهِ ءَابَآءَكُمْ ۖ قَالُوٓا۟ إِنَّا بِمَآ أُرْسِلْتُم بِهِۦ كَٰفِرُونَ ﴿٢٤﴾

---

[7] Suretuz-Zuhruf, ajet 22

"Zar i onda" -govorio bi on- "kada vam ja donesem bolju od one koju ste od vaših predaka upamtili?" A oni bi odgovarali: "Ne vjerujemo mi u ono što je po vama poslano?" [8]

Dvije napomene:

Prvo: Naš razgovor o sufizmu je razgovor o pravcu koji ima svoja djela i poznata imena, i nije priča o pojedincima pa da bi neko mogao biti prevaren. Znaj brate da je sufizam veliko duboko more, pa ima ljudi koji ga zagaze do članaka, neki do koljena, neki do pasa, a neki se guše u njegovim dubinama, ali more je more.

Drugo: Ti ćeš naći u ovome što ti se predstavlja činjenice koje pri samoj pomeni kod zdrave pameti izazivaju odvratnost koje prirodan instinkt ne može prihvatiti i ta odvratnost nije od nas - mi prenosimo od povjerljivih.

U sufizam se ne upušta do onaj ko ugasi svjetlo svoje pameti i zanemari svoj prirodni instinkt u stvarnosti, te se pokori maštama i bajkama. Zatim, nalaziš jasnu proturječnost među tim pravcima koji se zasnivaju na uživanju, strastima i snovima. Tako se rađaju pravci (tarikati) i neće se nikada ujediniti u jedan pravac.

بَلْ كَذَّبُوا۟ بِٱلْحَقِّ لَمَّا جَآءَهُمْ فَهُمْ فِىٓ أَمْرٍ مَّرِيجٍ ﴿٥﴾

" Oni, međutim, poriču istinu koja im dolazi i smeteni su" [9]

---

[8] Suretuz-Zuhruf, ajet 24

[9] Suretu Kaf, ajet 5

1. NASTANAK SUFIZMA I FAKTORI UTJECAJA

Učenjaci imaju različita mišljenja u pogledu porijekla riječi sufizam. Istina je što kaže El-Kušejri, a on je jedan od njihovih predvodnika: "S obzirom na arapski jezik ovoj imenici ne svjedoče ni analogija ni etimologija.[10] Najbliže je da je (ova imenica) nadimak."[11] Da, ova riječ je ubačena u jezik Ummeta i njenu akidu. Uvukla se u Ummet u doba prijevoda sa grčkog jezika. Riječ "sofia" na grčkom znači mudrost. Postala je poznatom i proširila se tek u drugom stoljeću po hidžri u doba velikog pokreta prevođenja filozofskih djela. Kaže Biruni: "I od njih (tj. indijskih filozofa) je bilo onih koji su smatrali da stvarno i jedino postoji prauzrok, radi njegove neovisnosti... zbog toga što sve o njemu ovisi. Sve što je ovisno o svome postojanju od nečega, njegovo postojanje je samo priviđenje... Istina je samo Jedan i iskonski Prvi. Ovo je mišljenje sufija. "Sofia" na grčkom znači mudrost i njom je filozof nazvan filozofom, tj. ljubiteljem mudrosti. Kada su ljudi u Islamu prihvatili njihova mišljenja, dobili su i njihova imena. Neki od njih nisu znali značenje ovog nadimka, pa su ga pripisali "sofi" (suffe), što se odnosilo na grupu ashaba Božijeg Poslanika ﷺ."[12]

Stvar nam je još jasnija ako znamo da su ugledne ličnosti mistike hvalili grčke filozofe i smatrali ih svojim učiteljima i prvencima na tom putu. Kaže Suhraverdi, koga je ubio Salahuddin s optužbom hereze (otpadništvo od vjere): " Što se tiče sufijskog pravca u bližoj epohi, vodstvo Pitagorejaca je pripalo mom

---

[10]Nauka koja proučava porijeklo riječi.

" [11]Er-Risale", str. 126

[12] "Tahkik ma lil-Hindi min mekule", str. 127

prisnom prijatelju Zun-Nunu El-Misriju, a zatim se spustilo ka Tusturu i osvijetlilo ga (tj. pripalo je Sehlu Et-Tusturiju)." On spominje da je u snu vidio svoga učitelja Aristotela i pitao ga za mišljenje o vođama sufizma, te ih on (tj. Aristotel) pohvali.[13] Ovaj sedamdesetogodišnjak potvrđuje vođstvo grčkih filozofa u sufizmu te navodi u "Svijetloj poslanici" Aristotelove, Platonove i Sokratove izreke o utapanju u Boga-jedinstvo postojanja (vahdetul-vudžud), svoja stanja, slast njegove spoznaje i realiteta.[14]

Kaže bivši Šejhul-Azhar, Abdul-Hamid Mahmud: "Sve sufije i filozofi svjetlosti (išrakijjun) još od Pitagore i Platona do dana današnjeg proklamiraju jedan te isti pravac, zajedno ga potvrđuju i potpuno su u njega uvjereni."[15]

Šušteri u svojoj pjesmi smatra filozofe učiteljima sufizma.[16]

Sufije uzeše od Platona filozofiju svjetlosti u spoznaji. Ukratko po njima, spoznaja se ulijeva u dušu ako se ona očisti od dunjaluka i njegovih privlačnosti putem uticaja savršenog razuma.

Knjiga "Miškatul-Envar" koju je napisao Gazali govori o putu spoznaje i dolaska do jedinstva s Bogom (vahdetul-vudžud).[17]

Evidentno je da sufizam predstavlja rijeku u koju se ulijevaju mnogobrojne pritoke, a od njih je i stara indijska filozofija. Nakon što spominje filozofiju Indijca

---

[13] Pogledaj: "El-Kešf an hakikatis-sufijje", 842 - iz knjige "Velajetullahi vet-tariku ilejha".

[14] Isti izvor.

[15] Pogledaj: "El-Kešf", str. 75

[16] Pogledaj: "El-Kešf", str.754

[17] Pogledaj: "Revdatut-ta'rif", 12/614.

Bitindžela, kaže El-Biruni: "... i na slično ovome aludiraju sufije kada govore o arifu koji dođe do stupnja spoznaje (ma'rife). On tvrdi da je ona u "iskonskom stanju", pa se ne mijenja. Pomoću njega je upućen u skriveno (gajb), čini nadnaravna čuda (mu'džize). Druga njegova priroda je ljudska i podložna je promjeni i stvaranju. Ovim govorom nije daleko od vjerovanja kršćana."[18]

Ako se osvrnemo na pravac brahmana uvidjećemo da oni teže duhovnoj potpunosti putem meditacije i respekta. Tvrde da je Bog, osobno, u njihovim srcima i osjećajima i zato duše žude za spajanjem s Bogom.[19] Onaj ko se bavi izučavanjem sufijskih mišljenja i tekstova Vede - jedne od svetih knjiga brahmana - primjetit će sličnosti, čak i u terminima.[20] Isto tako sufije su od Indijaca preuzele ideje kroćenja i kažnjavanja duše. Kaže Gazali: "Indijski pobožnjaci liječe ljenost u ibadetu stajanjem na jednoj nozi cijelu noć, ne pomjerajući se. Jedan od šejhova se na početku razlijenio i nije stajao na nozi, pa se kasnije obavezao da stoji na glavi cijelu noć da bi tako dragovoljno mogao podnijeti stajanje na jednoj nozi. Jedan od njih je liječio ljubav za imetkom tako što je prodao čitav imetak i bacio ga u more iz bojazni ako bi ga podijelio među ljudima da bi to bila neiskrena darežljivost i licemjerstvo... Ovi primjeri te upoznaju sa putem liječenja srca." - kaže El-Gazali.[21]

Tako i u Islam ubaciše shvatanje budističkog asketizma, pa je čak jedan rekao: "Čovjek ne može

18 Pogledaj: "Ebu Hamid el-Gazali vet-tesavvuf", 150.

19 "Tahkik ma lil-Hindi min mekule", str. 25

20 "Et-Tesavvuf fil-Islam", str. 38

21 Pogledaj: "El-Kešf an hakikatis-sufijje", str. 764

dostići stepen iskrenih sve dok ne ostavi svoju ženu kao da je udovica i povuče se u pseća smetljišta."[22] Pokazuje se jasan utjecaj kršćanstva u oblačenju vunene odjeće kao poseban obred. Tako, kada kršćanin prihvata monaštvo, oblači vunenu odjeću.[23]

Ibni Dževzi prenosi da je neki čovjek došao Ebu Aliju, a na sebi je imao vunenu djeću pa mu on reče: "Ovo je odjeća monaha."

Također, neki čovjek dođe Hammadu ibni Ebi Sulejmanu isto obučen, pa mu on reče: "Skini sa sebe kršćansku odjeću." [24]

Na ovo upućuje često prenošenje mišljenja monaha, pohvale njima i putevima čišćenja i odgajanja duša.[25]

Dovoljno nam je da je prvi izgradio sufijsku tekiju u Islamu kršćanski namjesnik u Remli (Palestina). Poslije su se tekije proširile diljem islamskog svijeta ličeći na samostane i utrkujući se sa gradnjom džamija.[26]

Što se tiče utjecaja šiija jasno nam se pokazuje u veličanju Alije ibn Ebi Taliba nad drugim ashabima ﵁ i pravljenju lanaca laži u predajama koje se završavaju na samom Aliji ﵁.

Prenosi Sajjadi od Alije ﵁ da je rekao: "Ja sam tačka na bismillah, ja sam kraj Allaha Kojeg zanemariste, ja sam Levhi Mahfuz, ja sam pero, ja sam Arš, ja sam Kursijj, ja sam sedam nebesa i Zemlja." Sve ovo se nalazi u knjizi "Biharul-Envar" od Medžlisija

---

22 "El-Ihja'", 3/62.
23 Pogledaj: "Es-Sufijje", str. 17
24 Pogledaj: "Ebu Hamid El-Gazali vet-tesavvuf", str. 39
25 "Telbisu Iblis", 195-196.
26 Pogledaj: "El-Ihja'", 334/3.

(153/26)[27]. Zaboraviše da je uvođenje tački u arapsko pismo izumljeno tek kasnije u doba Umevija. Maloj tački dadoše veliki značaj, pa tvrde da su tajne Kur'ana u Fatihi, tajne Fatihe u bismilli, tajne bismillah u slovu ba, a tajna slova ba u tački na njemu.

Tako iz životopisa El-Bekrija spominju da je rekao: "Tako mi je Uzvišeni Allah, a On je vlasnik blagodati i dobrote, podario govor o tački na bismillah na dvije hiljade i sto predavanja na univerzitetu Azhar."[28]

Muhammed Vefa tvrdi da je Allah uzdigao Aliju bin Ebi Taliba kao što je uzdigao Isaa sina Merjemina. Eš-Ša'rani kaže dodajući: "To je rekao i moj gospodin Alija El-Havvas."

Tako je i govor o kutbu koji upravlja kosmosom uzet od njih (tj. šiija). Kaže Ibn Haldun nakon što spominje ovaj slučaj: "Ovo je u potpunosti isto kao što kažu Rafidije: govore o redoslijedu kutba kao što govore šije o nukaba', čak su izmislili i sufijsku odjeću da bi je učinili temeljem svoga pravca i pripisali je Aliji ﷺ, a on se nije isticao posebnom odjećom među ashabima. Naprotiv, svi su bili primjer u vjeri, skromnosti i borbi na Allahovom putu."[29] I kaže: "Davanje posebnosti Aliji u ovome nad drugim ashabima ukazuje na jak uticaj šiizma. Iz ovoga se shvata privrženost nekih šiizmu i postepena asimilacija u taj pravac."[30]

Poznato nam je i njihovo čvrsto nastojanje u dokazivanju krvne povezanosti sa Ehli Bejtom, pa makar

27 "Nefehatul-ins", str. 34
28 "Er-Rifaijje", str. 156
29 "Džamiul-keramat", 1/189.
30 "El-Mukaddime", str. 298

tako i ne bilo. Er-Rifa'i je pripisan Ehli Bejtu u rodoslovno stablu, a potvrđeno je da je on iz plemena Er-Rifa'a kao što kažu Ez-Zehebi, Es-Subki i drugi.[31] Abdul-Kadira El-Džilanija, takođe pripisuju Ehli Bejtu, međutim, on je porijeklom iz perzijskog plemena Habeki Dust.[32]

Očito je da se ova frakcija krije iza ljubav prema Ehli Bejtu, te na taj način pridobija srca masa u cilju zavođenja i širenja zablude. Potrebno je upozoriti da je većina prvih sufija, koji ponesoše zastavu sufizma, bila perzijskog porijekla. Historija svjedoči da su Perzijanci stajali iza većine smutnji i ništavnih vjerovanja koja su se pojavila u historiji Islama.[33]

2. NAČIN UZIMANJA VJERSKIH PROPISA KOD SUFIJA

Čovjek u Islamu prima uputu i pravila iz Allahove Knjige, Sunneta i onoga što proizilazi iz ova dva izvora, kao što je idžma', kijas i dr., sve u okviru kako to shvatiše ashabi Allahovog Poslanika ﷺ kao osobe najčistijih srca, najiskrenijih duša, i javno i tajno. To je generacija koju Allah dž.š. odabra kao društvo i pomoć Njegovu Poslaniku ﷺ. Bili su svjedoci povoda Objave, odgojili su se na rukama Poslanika ﷺ, i shvatiše ono što Allah ﷻ traži. Poslanik ﷺ reče da su oni pobjednička skupina, [34] najbolja generacija ljudi,[35] i da onaj ko ne slijedi njihov put, vatrom će biti kažnjen:

---

31 "El-Mukaddime", str. 298
32 Pogledaj: "Es-Sijer", 22/77
33 Pogledaj: "Er-Rifaijje", str. 33
34 Pogledaj: "Et-Tesavvuf bejnel-hakki vel-batil", str. 33
35 Pogledaj: "Es-Silsiletus-sahiha", 1/357 - broj 204.

وَمَن يُشَاقِقِ ٱلرَّسُولَ مِنۢ بَعۡدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ ٱلۡهُدَىٰ وَيَتَّبِعۡ غَيۡرَ سَبِيلِ
ٱلۡمُؤۡمِنِينَ نُوَلِّهِۦ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصۡلِهِۦ جَهَنَّمَۖ وَسَآءَتۡ مَصِيرًا ﴿١١٥﴾

"Onoga ko se suprostavi Poslaniku, a poznat mu je pravi put, i koji pođe putem koji nije put vjernika, pustićemo da čini šta hoće, i bacićemo ga u džehennem, - a užasno je on boravište!" [36]

Nema sumnje da su ashabi ﵃ predvodnici vjernika.

U sufizmu istinu predstavlja ono što potvrdi otkrovenje (kešf). Tako govore: "Prenosi mi srce od mog Gospodara."

Gazali prenosi od Ebu Jezida El-Bistamija da je rekao: "Nije učenjak onaj ko pamti iz knjige, pa kada zaboravi što je pamtio postane neznalica. Učenjak je onaj ko uzima znanje od svog Gospodara u koje god vrijeme hoće, bez pamćenja i predavanja."[37]

U životopisu Muhammeda El-Firgala stoji da je često govorio: "Išao sam pred Allahom ispod Arša i rekao mi je to i to, a ja Njemu to i to."[38]

Kaže Kušejri: "Čuo sam Mensura El-Magribija da kaže: "Vidio je neko od njih El-Hidra, pa ga upita: "Da li znaš da ima iko iznad tebe?" "Da", odgovori, pa reče:

"Abdur-Rezzak je prenosio hadise u Medini i ljudi oko njega pomno slušaše. A podalje od njih vidjeh mladića kako drži glavu među koljenima pa mu rekoh: "Ono je Abdur-Rezzak koji prenosi hadise Allahova

---

[36] Suretun-Nisa', ajet 115

[37] Muttefekun alejhi.

[38] "El-Ihja", 3/24.

Poslanika ﷺ, pa zašto ne slušaš od njega?" Tada mladić reče: "On prenosi od mrtvog, a ja nisam odsutan od Allaha." Ja mu rekoh: "Ako si takav kao što kažeš, pa ko sam onda ja?" Zatim podiže glavu i reče: "Ti si moj brat Ebu Abbas El-Hidr." Te saznah da Allah ima robova koje ja ne znam."[39]

Gazali dodaje: "..da onaj koji uzme stvari gajba samo iz Kur'ana i Sunneta on je nesiguran i ne zna mu se pozicija."[40]

Ovaj govor podrazumijeva da nema koristi iz znanja od govora Poslanika ﷺ, jer je ono shvatljivo svakom čovjeku putem promatranja i izlaganja.[41] Gazali je to i obznanio, pa kaže: "Ima evlija čiji nur gotovo sve obasja, gotovo da postane neovisan o uputi poslanika."[42] Osnova ovakvog mišljenja je Platonova teorija emanacije koja znanje stavlja izvan praktičnog uma u srcu čovjeka, ako se ono očisti od niskosti. Sufije povjerovaše u ovu filozofiju i obukoše joj islamsku odjeću bez promjene u njenoj suštini. Smatraju da je mjesto praktičnog uma Levhi Mahfuz.

Kaže Suhraverdi: "... jer istinski bogobojaznik i pravi asketa na dunjaluku, njegova nutrina je čista, ogledalo njegova srca je bistro, daje mu se nešto jednako Levhi-Mahfuzu čime shvata suštinu nutrine kao majke znanja i osnova."[43]

Priča Gazali o Ebu Turabu En-Nahšebiju: "Bio je začuđen jednim muridom, pa mu reče jednog dana: "Da vidje Ebu-Jezida!" Murid reče: "Teško tebi, šta da

---

39 "Džamiul-keramat", 1/163
40 "Er-Risale", str. 166
41 "El-Ihja", 1/104
42 "Deru't-teradi", 5/348.
43 "Miškatul-Envar", str. 170

činim sa Ebu Jezidom, kad vidjeh Allaha koji me učini neovisnim od njega." Pa reče Ebu Turab: "Teško ti se, umišljen si Allahom! Da si vidio Ebu Jezida jedanput bilo bi ti korisnije nego da vidiš Allaha sedamdeset puta!"[44]

Mnogi od njih tvrde da su direktno dobijali vijesti i upute od Poslanika ﷺ na javi i u snu. Priča Eš-Šazili: "Tako mi Allaha, da sam bio odsutan od Poslanika koliko treptaj oka ne bih se smatrao muslimanom."[45]

Rekao je Ahmed El-Faruki: "Obradovao me Poslanik da ću biti jedan od mudžtehida i povuče mi svojom mubareć-rukom crtu upute, pa reče: "Ne napisah nikome prije nešto slično."[46]

Et-Tidžani spominje da mu je Poslanik ﷺ na javi naredio da uči Salavat-Fatih kada je bio potišten. Pitao sam ga o vrijednosti tog salavata, pa me je prvo obavijestio da je jedan takav salavat vrijedniji od Kur'ana šest puta. Pa me obavijestio drugi put da je jedan takav salavat veći od svake slave u kosmosu, svake dove, velike ili male, i od Kur'ana šest hiljada puta."[47]

Mnogi od sufija tvrde da izravno od Poslanika ﷺ dobivaju virdove, pravila i dr. To podrazumijeva da vjera nije upotpunjena i da se šerijat stalno dopunjava, a Allah ﷻ kaže:

---

[44] "Avariful-me'arif", str. 56

[45] "El-Ihja", 4/356.

[46] "Tabekatuš-Ša'arani", 2/14.

[47] "Džamiul-keramat", 335/1.

ٱلْيَوْمَ
أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِى وَرَضِيتُ لَكُمُ ٱلْإِسْلَٰمَ دِينًا

"Danas sam vam vašu vjeru usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam Islam bude vjera." [48]

Ibni Arebi spominje da mu je knjigu "Fusussul-hikem" dao Poslanik ﷺ u snu, a da na javi primjenjuje ono što mu je Poslanik ﷺ zacrtao.[(49)] Zbog toga se ne obaziru na naše fikhske imame, niti pridaju važnost njihovim šerijatskim rješenjima (hukmovima). Kaže Ibn Arabi: "Možda neki hadis, kod učenjaka bude ispravan gledajući na ljude koji ga prenose, pa upita Poslanika ﷺ, a on ga negira i kaže da ga nije rekao, niti je po njemu sudio. Tako spozna slabost hadisa i ostavlja rad po njemu prema dokazu od svog Gospodara bez obzira što su ga prenosioci prakticirali i što je rivajet ispravan, ali u suštini kod njih nije tako."[50] Iz ovoga proizilazi da se Buhari, Ahmed i El-Hakim i drugi uzalud umoriše i utrošiše taj silni trud, pa zalutaše sa puta istine. Mogli su duga putovanja u traženju hadisa skratiti kao i odsutnost od svojih rodnih krajeva i porodica, te se zavući u tamne ćelije i ponavljti u njima Allahovo ime sve dok im se ne otkrije gajb i ne vide istinsku suštinu.

Kaže Gazali: "..To se neće upotpuniti osim osamljivanjem u tamnoj prostoriji, a ako nema tamne

---

48 Suretul-Ma'ide, ajet 3

49 Pogledaj: "El-Hedijje el-hadije", str. 104

50 Pogledaj: "El-Fusus"; str. 47

prostorije neka pogne glavu prema prsima ili se umota u odjeću. Tada će čuti kako ga doziva istina i vidjet će uzvišenost Božijeg prisustva."[51]

Kaže: "I skrati put, ti si u svetoj dolini Tuva, i slušaj dubinom svoga srca ono što ti se objavljuje, možda ćeš pored vatre naći onoga ko će ti na put ukazati ili ćeš biti dozivan iz unutrašnjosti srca - onim čime je bio dozivan Musa" [52] ﴾ **Ja sam tvoj Gospodar..**﴿

U svom odvraćanju od prave vjere **borili su se protiv pravog znanja** - svjetiljke poslanstva, znajući da se ta vrsta šejtanskih spletki ne širi osim među propalim neznalicama **pogrešnim shvatanjem Kur'ana i Sunneta**. Kaže Gazali: "Zatim se povlači u tekiju...i sjedi nezaposlen, u punoj meditaciji, i ne treba da ometa svoje misli učenjem Kur'ana, niti razmišljanjem o njegovom tumačenju, niti knjigama hadisa i sl."[53]

Kaže Gazali da se u doba kada je osjetio želju za sufijskim pravcem, savjetovao sa jednim od predvodnika sufija oko učenja Kur'ana, pa mu je to zabranio, govoreći: "Pravi put je u tome da u potpunosti presiječeš svoje veze sa dunjalukom. "[54]

Kur'an je smatrao jednom od ovosvjetskih zaokupljenosti koja sprječava posvećivanje Ahiretu.

Ibnul-Dževzi na ovo kaže: "Veliko je da ovakav govor potekne od učena čovjeka. Njegova ništavnost je očita. U stvarnosti, ovo je gašenje šerijata koji podstiče

---

51 Pogledaj: "Et-Tesavvuf bejnel-hakki vel-batil" - iz knjige "El-Futuhatul-mekkije"

52 "El-Ihja", 3/76.

53 "El-Ihja", 4/251.

54 "Telbisu Iblis", str. 323

na učenje Kur'ana i traženje znanja."[55] Prenosi Gazali od Ebu Sulejmana Ed-Daranija: "Ako čovjek traži hadis, ili se oženi, ili putuje u potrazi za mjestom boravka, znaj da se odao dunjaluku."[56]

El-Džunejd kaže: "Za murida-početnika je najbolje da ne zaokuplja svoje srce sa tri stvari: zaradom, traženjem hadisa i ženidbom, u protivnom njegovo stanje će se promjeniti." A zatim reče: "Najbolje je za sufiju da ništa ne piše i ne čita, jer je to najpodesnije za održavanje koncentracije."[57]

Sufije se često oslanjaju na priču o Hidru sa Musaom عليه السلام kao dokaz da čovjek može primati od Allaha bez posredstva poslanika, ali su previdjeli dvije činjenice:

1.Hidr عليه السلام je poslanik kako potvrđuje Ibni Abbas i Mukatil, a to su prihvatili gotovo svi mufessiri kao Ibn Kesir, En-Nesefi, El-Begavi, Ibn El-Dževzi, Ibni Hadžer. Kaže El-Kurtubi: "Prema većini mufessira on je poslanik, i to ajet potvrđuje, jer poslanik ne uči osim od poslanika, a do spoznaje skrivenog ne može niko doći osim poslanik." [58]

2.Musa عليه السلام nije bio poslan Hidru عليه السلام nego Izraelćanima. Naš poslanik Muhammed ﷺ je poslan cijelom čovječanstvu i nijednom živom biću nije dozvoljen izlazak iz okvira šerijata. Kaže Imam El-Bika'i: "Onaj ko vjeruje da neko ima put ka Allahu ﷻ bez slijeđenja Poslanika ﷺ, on je nevjernik i prijatelj šejtanov

---

[55] "Mizanul-amel", str. 31
[56] "Telbisu Iblis", str. 323
[57] "El-Ihja", 1/11
[58] "El-Ihja", 4/293.

prema idžma'u - mišljenju sve uleme." [59] Kaže Uzvišeni:

قُلْ إِن كُنتُمْ تُحِبُّونَ ٱللَّهَ فَٱتَّبِعُونِى يُحْبِبْكُمُ ٱللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۗ وَٱللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٣١﴾

"Reci: >Ako Allaha volite, mene slijedite, i vas će Allah voljeti i grijehe vam oprostiti!<- a Allah prašta i samilostan je." [60]

Treba znati da je Hidr umro... i da je bio živ došao bi Poslaniku ﷺ i dao mu prisegu. Kaže ﷺ: "Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, da je Musa živ bio bi dužan da me slijedi."

Prenosi Ahmed od Džabira da nije poznato da je Hidr došao Poslaniku ﷺ, niti se borio na Allahovom putu s njim, a knjige o imenima ashaba رضي الله عنهم ništa od toga ne spominju. Neki rivajeti koji govore da je Hidr došao Poslaniku ﷺ su neispravni kao što kaže Ibni Hadžer, Es-Sehavi, Ez-Zehebi i dr. Imam El-Buhari je upitan o Hidru i Il'jasu: "Da li su živi?", a on reče: "Kako, kad Poslanik ﷺ kaže: "Od onih koji su danas na Zemlji poslije sto godina neće biti niko živ." U Muslimovom rivajetu od Džabira stoji: "Nijedno današnje novorođenče poslije sto godina neće biti živo." A jedan imam je upitan o ovome pa je proučio [61]:

وَمَا جَعَلْنَا لِبَشَرٍ مِّن قَبْلِكَ ٱلْخُلْدَ ۖ أَفَإِي۟ن مِّتَّ فَهُمُ ٱلْخَٰلِدُونَ ﴿٣٤﴾

59 Pogledaj: "El-Džam'iu li ahkami El-Kur'an", 11/16

60 Suretu Ali Imran, ajet 31

61 "Masreut-tesavvuf", str. 21

"Nijedan čovjek prije tebe nije bio besmrtan; ako ti umreš, zar će oni dovijeka živjeti?" [62]

Ono što se spominje da su se neki susreli sa Hidrom je laž i smutnja šejtanska. Kolonizatori su upotrebljavali ove bajke o živom Hidru kao sredstvo učvršćivanja svoje vlasti. Tako su potkupljeni kvislinzi iz sufijskih tarikata govorili svojim muridima da su vidjeli Hidra kako nosi zelenu zastavu i predvodi napredujuću francusku vojsku s ciljem okupiranja Sjeverne Afrike. Zato nema mogućnosti za suprostavljanje, niti opiranje Božijoj mudrosti?

Općenito, mi smo Ummet Muhammeda ﷺ i sljedbenici njegove vjere, a on kaže: "Ostavio sam vam dvije stvari, nećete zalutati sve dok ih se budete čuvali - Allahovu Knjigu i Sunnet Njegovog Vjerovjesnika," (Prenosi Malik i El-Hakim). [63]

Kaže Ebu Kalabe: "Ako pričaš s nekim o Sunnetu pa kaže: "Kloni nas toga, daj nam Allahovu Knjigu!"- znaj da je zalutao."

Kaže Ez-Zehebi: "Ako vidiš kakvog novotara, pobornika ilmul-kelama, da govori: "Kloni nas Kur'ana i hadisa i daj razum!", - znaj da je to Ebu Džehl, a kada vidiš pobožnjaka da govori: "Kloni nas razuma i onoga što se prenosi i daj slast i zanos!"- znaj da je to Iblis u čovjekovu obliku ili je ušao u njega. Ako ga se bojiš, bježi, a ako ne tresni ga od zemlju, pa sjedi na njega i prouči mu Ajeti-Kursijj i onda ga zadavi (da izađe šejtan iz njega)." [64]

Allah ﷻ je sačuvao Kur'an i Sunnet Poslanika ﷺ preko imama ove vjere, hafiza hadisa koji su obišli i

---

[62] Suretul-Enbija', 34

[63] "Et-Tesavvuf bejnel-hakki vel-batil", str. 24

[64] "Es-Silsiletus-sahiha", 1761.

Istok i Zapad u cilju prikupljanja hadisa Poslanika ﷺ, a nismo čuli da je Poslanik ﷺ došao ikome od njih te mu dao direktno znanje. Omer رضي الله عنه je pričao sa mimbera da je želio upitati Poslanika ﷺ o nekim pitanjima vezanim za kamatu. Prenose Buhari i Muslim od Omera رضي الله عنه: "Želio sam upitati Poslanika ﷺ o tri stvari: O djedu, daljoj rodbini i vrstama kamate." Poslije smrti Poslanika ﷺ ashabi se raziđoše i nastaše velike smutnje pod vođstvom Abdullaha bin Sebe' i njegovih pristalica i poteče muslimanska krv. Trošili su snagu u međusobnoj borbi i nije nam poznato da je došao Poslanik ﷺ da ih izmiri i presudi im. Veoma je čudno da je u najtežim trenucima ostavio svoj Ummet, a zatim se javio poslije nekim nepoznatim pojedincima. Slava Ti Gospodaru, ovo što govore je otvorena potvora!

3. TAJNA KOJA SE KRIJE

Imaju tajnu i jedni drugima preporučuju njeno sakrivanje od drugih i kažu da ko oda ovu tajnu biće proglašen heretikom i sablja će mu presuditi. Tajnu pripisuju Zejnul-Abidinu, ali, u stvari, ona potiče od Kulsum bin Amra El-žltabija (umro 220 h.)

> Gospodaru, kad bih otkrio suštinu znanja,
> Bilo bi rečeno: "Ti kipove obožavaš!"
> Muslimani bi moju krv dozvoljenom proglasili,
> Ružnim bi to smatrali, lijepim ga ne bi vidjeli. [65]

Kaže El-Gazali: "Kažu neki da Božije gospodstvo ima tajnu i ako bi bila otkrivena propalo bi

---

65 "Es-Sijer", 4/472.

vjerovjesništvo. I vjerovjesništvo ima tajnu i ako bi se otkrila propalo bi znanje. I učenjaci o Allahu tajnu imaju i kada bi je pokazali svi bi propisi propali." [66]

Kaže: "Rekli su neki arifi da otkrivanje tajne Božijeg gospodstva vodi u kufr."[67]

Kaže Suhraverdi:

Ako tajnu odaju krv će im dozvoljena biti,
Jer je krv izdajica dozvoljena. [68]

Kaže El-Džunejd u razgovoru sa Ebu Bekrom Eš-Šelebijem: " Mi mnogo pisasmo o tom znanju, a zatim ga u Zemlju sakrismo, pa si ti došao i otkrio ga javnosti." [69] i kaže: "Zajedno govore i sašaptavaju se o stvarima koje su nevjerstvo kod ostalih." [70]

Allah ﷻ nije dozvolio da ta tajna ostane skrivena, a ona je:

JEDINSTVO S BOGOM (VAHDETUL-VUDŽUD)

Kaže Gazali: "Arifi su se poslije svog uspinjanja na nebo realnosti složili da nisu vidjeli ništa da postoji osim Jednog Istinitog." Mnoštva je u cjelosti nestalo i utopili su se u potpuno jedinstvo. Nije ništa ostalo osim Allaha. Pa su se opili da su pamet izgubili. Kažu: "Ja sam Istina!?". Kaže drugi: "Slava meni kako sam ja uzvišen!?" Kažu: žU ogrtaču nema niko osim Allaha."

---

66 "El-Kešf anil-hakikati li evvelil-merreh", str. 18
67 "El-Ihja", 1/100.
68 "El-Ihja", 1/100.
69 "El-Kešf", str. 53
70 "El-Kešf", str. 18

"Tako se arifi iz dubine metafore dižu ka visinama stvarnosti i upotpunjavaju svoj miradž (uspinjanje) i svojim očima su vidjeli da ne postoji ništa osim Allaha. Oni nisu shvatili značenje riječi "Allahu ekber!" (Allah je najveći), On je veći od svega. Bože sačuvaj, kako onda reći da je najveći kada po njima ništa drugo ne postoji!

Ebu Jezid El-Bistami kaže: "Nestao sam u svemoći i utopio se u dubine vladavine i zastore božanstva, dok ne dođoh do Arša, pa kada ono, nikoga na Aršu nema, sjedoh na Arš i rekoh: "Gospodaru, gdje da te tražim? Pa doživjeh otkrovenje i vidjeh da sam ja, ja, ja sam najpreči u onome što tražim i ja sam taj osim kojeg drugog nema na putu kojim hodim.[71]

Kaže Ibni Arebi: "Arif ne samo da vidi istinu u svakoj stvari nego vidi i suštinu svake stvari." [72]

Ukazao je na to da je Musa عليه السلام korio Haruna عليه السلام zbog toga što je odvraćao Izraelćane od obožavanja teleta, a oni su u suštini samo Allaha obožavali! -kako on tvrdi.

I kaže: "Od Njegovih lijepih imena je i El-Alijj (Uzvišeni)... iznad koga? Nema ništa osim Njega. On je El-Alijj - Uzvišen, Sam za Sebe. Od čega je On? On je On. Smatraju Ga samim za sebe, a On je u odnosu na bitak isto kao i ono što bivstvuje." [73]

Kaže vođa ašika, kako ga nazivaju - Ibnul-Farid:

Moj namaz na ovom mjestu njoj pripada
Svjedočim da se meni klanjala
Oboje smo jedan klanjač, sedždu činimo

---

71 "Miškatul-Envar", str. 137-139

72 "El-Kešf", str. 109

73 "El-Fusus", str. 192

Njegovoj stvarnosti na svakoj sedždi zajedno,
Ništa se osim meni ne klanja
Moj namaz je samo meni na svakom reka'tu.[74]

Šušteri opisuje svog obožavanog:

Moj obožavani sve prekri
On se pojavi u crnima i bjelima
U kršćanima i židovima
U svinjama i majmunima
U slovima sa tačkama. [75]

U svojim dovama mole Allaha ﷻ za otkrovenje kao u dovi Ibni Kajsa: "Bože moj, blagoslovi one kojima se tajne otkrivaju i svjetla pokazuju..", pa kaže: "Baci me u mora jedinstva bitka, iščupaj me iz blata tevhida (Allahove jednoće)." [76]

Ako je sve što postoji Allah ﷻ, onda nema smetnje da se obožavaju kamenje i kumiri. Ovo nije spontani zaključak, čak su to i obznanili. Govori Ibni Arebi: "Potpuni arif je onaj koji vidi sve što se obožava manifestacijom Istine koja se u njemu obožava." [77]

Kaže:

Druga svoga juče korih
Jer moja vjera ne bi blizu njegove
Konačno sve svojim srcem poimam
Pašnjak za gazele, samostan za monahe
Hram za kipove, a K'aba onom ko obilazi oko nje
Ploče Tevrata i listovi Kur'ana

---

74 "El-Fusus", str. 176
75 "Et-Taijje",
76 "Ikazul-himem", str. 43
77 "El-Fikru es-sufijj", str. 118

Vjeru ljubavi ja ispovijedam gdje god da se okrenem
Ljubav je moja vjera i iman. [78]

Ovdje se spajaju sufizam i masonstvo.

Kaže Ibn Farid:

Ako pobožnjak u hramu padne kamenju na sedždu
Nema pravo da se krivi fanatizmom [79]

Sufije tvrde da onaj koji dođe do ove istine i uvjeri se da je on Allah, nije dužan slijediti šerijat. Kaže Ibni Arebi: "Rob je Gospodar, a Gospodar je rob? Jadan ja, pa kome se naređuje? Ako kažeš robu, onda je to Gospodar ili kažeš Gospodar, pa kako će mu se narediti?" [80]

Kada je Tilmisaniju pročitana knjiga "Fususul-hikem" rekao je: "Kur'an se suprostavlja vašem "Fususul-hikem", pa reče: "Cijeli Kur'an je širk, a tevhid je u našem govoru.." Pa mu je rečeno: "Ako je bitak jedinstven, zašto je žena halal, a kći haram?" On odgovori: "Kod nas je sve halal, ali kada zaslijepljeni govore: "haram", mi kažemo: "Vama je haram." Ovaj izraz nevjerstva je u proturječnosti sa samim sobom. Ako je bitak jedinstven ko je zaslijepljen, a ko je taj koji vidi!?

Tako jedan šejh reče muridu: "Ko ti kaže da postoji išta osim Allaha slagao je.", a murid mu reče: "Pa ko onda laže?" [81] (Tj. ako niko ne postoji osim Allaha, ko mi može to reći osim Jedinog Koji postoji?- prim. pr.)

---

78 "El-Kešf", str. 143
79 "El-Kešf", 152 str.
80 "Et-Taijje"
81 "El-Hedijje el-hadije", str. 43

4. UPRAVLJANJE KOSMOSOM

Mnoge sufije vjeruju da njihovi šejhovi posjeduju moć upravljanja i da oni vladaju kosmosom kao Allahovi zamjenici. Tako govore kadirije o Abdul-Kadiru: "O Džilani, o upravitelju kosmosom!"

Kaže Et-Tidžani: "Stvarnost kutba (vodstva) je predstavljena apsolutnim zastupanjem Boga. Stvorenja ne mogu dobiti ništa od istine, osim putem kutba." [82]

Er-Rifaiju pripisuju da je rekao: "Kada se evlija dogovori tajno sa Allahom, On ga zaduži upravljanjem onim što je između nebesa i Zemlje. Njegova volja se uzdiže i njegov stepen kod Allaha povećava, sve dok njegova volja ne prevaziđe sedam nebesa i dok ne bude sedam zemalja kao halke na njegovim nogama, zatim postaje svojstvom Boga, ništa mu nije nemoguće." 83

Kažu: Jedan od učenika šejha Husejna ibni Alija počeo je predskazivati neke stvari. Pratilo ga je pedeset djece koja mu se smijaše, a on reče: "O Azrailu, ako ne uzmeš njihove duše odstraniću te iz vijeća meleka!" I svi umriješe.[84]

Kažu: "Neće šejh biti šejh dok ne pobriše grijehe svojih učenika sa Levhi Mahfuza." Reče drugi pokudno: "Da je pravi šejh ne bi zaboravio svog učenika, pa je napravio grešku."[85] Kaže Eš-Ša'arani: "Pisao je šejhu Abdullahu, jednom od prijatelja Omera en-Nubejtija da me je vidio u prisustvu Poslanika ﷺ, koji je govorio Aliji

---

82 "El-Furkan", str. 88

83 "Hazihi hijes-sufijje", str. 125

84 "Et-Tabekat", 1/142

85 "El-Džami'", 2/142

ﷺ: "Nije li Abdul-Vehhab Eš-Ša'arani moja ova kapa? Reci mu da upravlja kosmosom bez ikakve zapreke." [86]

Kaže Nuruddin El-Ješreti: "Sufija dođe do tog stepena da kaže nečemu: "Budi!" - i ono biva. A nekima je dovoljno da to pomisle!?[87]

Kaže Ali ibn Muhammed ibn Sehl: "Ostavio sam govor "budi i ono biva" iz lijepog ponašanja prema Allahu ﷻ." [88]

Ovdje se nameće pitanje: gdje su bili ovi "upravljači kosmosom" u doba napada Mongola, kršćana i nestanka Španije? Ako su takvi, onda je gajb kod njih vidljiv.

Kaže Gazali: "Iza razuma se nalazi druga sfera, u njoj se otvaraju druge oči, njima se vidi ono što je skriveno i ono što će biti u budućnosti."[89] Kažu da je El-Džurejri rekao prijateljima: "Da li od vas ima onih koji kada Uzvišeni Allah poželi da nešto stvori, zna to prije nego što On to pokaže?" Rekoše: "Ne." On im reče: "Plačite nad sobom, jer ništa ne nađoste od Allaha!"[90] Kaže Eš-Ša'arani u životopisu svoga šejha Alija El-Havvasa: "Od njegovih kerameta je bilo da je poznavao sva rodoslovna stabla, genealogiju sinova Ademovih i svih životinja sve do prvih predaka koji nisu imali prethodnika. Od tih kerameta je bilo da kada pogleda vodu kojom se uzima abdest zna sve grijehe koji će biti oprošteni i otići sa tom vodom. Razlikovao je vodu malih i velikih grijeha. Kada bi pogledao u tintaricu znao bi sva slova koja će biti ispisana iz te tintarice

---

86 "El-Kešf", str. 471

87 "El-Džami'", 2/135

88 "El-Kešf", 291.

89 "El-Džami'", 2/157

90 "El-Munkiz mined-dalal", str. 70

sve dok se ne potroši mastilo. Kada bi pogledao u čovjeka znao je svaki njegov prijašnji i budući postupak sve do same smrti. I u noći i po danu je vidio uspinjanje ljudskih djela ka nebu. Znao je dužinu života svih stvorenja, a sve ovo iz jednog razloga - gledao je u Levhi Mahfuz."[91]

Iz vjerovanja u evlije rodilo se "poznavanje gajba" i "upravljanje kosmosom". Počeše njima upućivati dove, a ne Allahu ﷻ, počevši od Poslanika ﷺ i drugih. Kaže Bekri obraćajući se Poslaniku ﷺ:

O ti Najugledniji kod Gospodara svoga
I najbolji kojeg voli od svojih robova
Koliko me puta zadesi tuga
I koliko me puta riješi briga
Ipak od toga nešto osta
I tako mi Onoga koji te među ostalim odlikova
Stepenom s kojeg se uzvišenost spušta
Ubrzaj nestanak onoga što me tišti
I ako oklijevaš, pa koga onda pitati.

Kaže El-Busejri obraćajući se Poslaniku ﷺ:

O najpoštovaniji čovječe, šta mi je?
Kome da se utječem kada nesreća dođe?
Iz tvoje dobrote je i dunjaluk i njegovi ukrasi
Od tvog znanja je Levhi Mahfuz i pero.

U životopisu Džakira El-Kurdija se kaže: "Jednom mi je neki čovjek tražio dozvolu da plovi preko Indijskog mora radi trgovine. Pa mu reče: "Ako te

---

91 "Nešrul-mehasinil-galije", 1/111

snađe kakva nevolja pozovi moje ime!" I tako poslije šest mjeseci šejh skoči te udari dlanovima i povika:

سُبْحَٰنَ ٱلَّذِى سَخَّرَ لَنَا هَٰذَا وَمَا كُنَّا لَهُۥ مُقْرِنِينَ

"Slava onome koji nam ovo podari i mi to sami ne bismo mogli postići...", te prošeta malo lijevo malo desno, pa sjede i upitaše ga oni oko njega šta to radi, pa on kaza: "Jedan samo što se ne utopi, ali ga Allah spasi." To svi zapisaše. Poslije sedam mjeseci vrati se putnik, te stade ljubiti ruku šejhu govoreći mu da kada su se podigli valovi na moru dozivali su šejhovo ime i vidjeli su ga na brodu, pa on udari dlanovima i pokaza rukom prema moru, te se ono smiri, zatim pokaza prema jugu, te zapuha lagani povjetarac koji nas vrati našim kućama, a šejh polahko pješačeći po vodi ode od nas."[92]

Muhammed El-Hanefi je govorio na samrti: "Ko bude imao kakvu potrebu neka dođe na moj mezar i neka traži, ja ću mu je ispuniti. Između vas i mene nema ni aršin zemlje. Svaki čovjek koji je udaljen od svojih drugova bar za aršin taj nije čovjek."[93]

Šta više, dove se nisu zadržale na dozivanju ljudi. U životopisu Ebu Hajra El-Kulejbanija se kaže: "On se nije rastajao od pasa na bilo kojem mjestu, predavanju, čak i u džamiji i nužniku. Ko god bi ga kritikovao, on bi mu rekao: "Kupi ovom psu komad pečena mesa, pa će ti ispuniti želje. To bi učinio, a pas bi mu ispunio želju."[94]

---

92 "Letaiful-minen", 26-27/1.

93 "El-Džami'"; 379/1.

94 "Ibid"; 162/1.

Toliko su se osilili da su počeli davati Džennet kome hoće oponašajući time kršćane u doba inkvizicije. Spominju iz životopisa Ahmeda Er-Rifaija da je on nekom čovjeku prodao dvorac iz Dženneta.[95]

Iz životopisa Abdullaha Bailevija se kaže da ga je neki čovjek molio za Džennet, pa on uputi za njega dovu. Kada je dotični čovjek umro šejh je prisustvovao ukopu, a zatim malo sjeo kod njegova kabura. Lice mu se promijeni, nemalo zatim se nasmija i obradova. Pa ga upitaše o tome, a on reče: "Kada su ovog mejjita Munkir i Nekir pitali: "Ko ti je gospodar?", on im kaza: "Moj šejh Bailevi.", pa se ja zalagah za njega. Nastaviše ga ispitivati, a on im opet isto reče, pa rekoše: "Dobro došao i neka si pozdravljen i ti i tvoj šejh." Kažu: "Ovako treba da čuva šejh svog učenika čak i poslije njegove smrti."[96]

Kaže Et-Tidžani: "Obećao mi je Poslanik ﷺ da ko god me vidi ući će u Džennet, pa bio i kafir."[97]

A sada, poštovani brate, pogledajmo šta Kur'an Časni kaže o Najboljem čovjeku i Najcjenjenijem Poslaniku ﷺ:

Kaže Allah ﷻ:

قُلْ إِنَّمَآ أَنَا۠ بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰٓ إِلَىَّ أَنَّمَآ إِلَـٰهُكُمْ إِلَـٰهٌ وَٰحِدٌ ۖ فَمَن كَانَ يَرْجُواْ لِقَآءَ رَبِّهِۦ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَـٰلِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِۦٓ أَحَدًۢا

"Reci: >Ja sam čovjek kao i vi, meni se objavljuje da je vaš Bog-jedan Bog. Ko žudi da od Gospodara svog bude lijepo primljen, neka čini dobra djela i neka,

95 "Ibid"; 273/1.
96 "Ibid"; 296/1.
97 "Ibid"; 117/2.

klanjajući se Gospodaru svome, ne smatra ravnim Njemu nikoga!" [98]

On je kao i ostala stvorenja, i njemu su propisani smrt i nedaće kao i ostalim stvorenjima.

وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِهِ ٱلرُّسُلُ ۚ أَفَإِين مَّاتَ أَوْ قُتِلَ
ٱنقَلَبْتُمْ عَلَىٰٓ أَعْقَٰبِكُمْ ۚ وَمَن يَنقَلِبْ عَلَىٰ عَقِبَيْهِ فَلَن يَضُرَّ ٱللَّهَ شَيْـًٔا ۗ
وَسَيَجْزِى ٱللَّهُ ٱلشَّٰكِرِينَ ﴿١٤٤﴾

"Muhammed je samo poslanik, a prije njega je bilo poslanika. Ako bi on umro ili ubijen bio, zar biste se stopama svojim vratili? Onaj ko se stopama svojim vrati neće Allahu nimalo nauditi, a Allah će zahvalne sigurno nagraditi." [99]

On je čovjek i ne poznaje gajb (nevidljivo, budućnost, tajne):

قُل لَّآ أَمْلِكُ لِنَفْسِى نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَآءَ ٱللَّهُ ۚ وَلَوْ كُنتُ أَعْلَمُ ٱلْغَيْبَ
لَٱسْتَكْثَرْتُ مِنَ ٱلْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِىَ ٱلسُّوٓءُ ۚ إِنْ أَنَا۠ إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ
يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٨﴾

"Reci:>Ja ne mogu samom sebi neku korist pribaviti, ni od sebe kakvu štetu otkloniti; biva onako kako Allah hoće. A da znam pronicati u tajne, stekao bih mnoga dobra, a zlo bi daleko bilo od mene; ja

---

[98] Suretul-Kehf, ajet 110

[99] Suretu Ali Imran, ajet 144

samo donosim opomene i radosne vijesti ljudima koji vjeruju<.[100]

Prenosi Muslim od Aiše, radijallahu anha, da je rekla: “Ko tvrdi da Muhammed zna ono što će biti sutra slagao je na Allaha ﷻ Koji kaže:

قُل لَّا يَعْلَمُ مَن فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ ۚ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ ﴿٦٥﴾

“Reci:>Niko, osim Allaha, ni na nebu ni na Zemlji, ne zna skriveno; i oni ne znaju kada će oživljeni biti.” [101]

On sebi ne može donijeti ni korist ni štetu:

قُل لَّا أَمْلِكُ لِنَفْسِي ضَرًّا وَلَا نَفْعًا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ ۗ لِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ ۚ إِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ فَلَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً ۖ وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٤٩﴾

“Reci:>Sam od sebe ne mogu nikakvu štetu otkloniti, a ni neku korist sebi pribaviti; biva onako kao Allah hoće! Svaki narod ima konac, i kada konac njegov dođe - ni za tren ga neće moći ni odložiti ni ubrzati<.[102]

- niti može donijeti drugima korist:

---

100 Suretul-E’araf, ajet 188

101 Suretun-Neml, ajet 65

102 Suretu Junus, ajet 49

قُلْ إِنِّي لَآ أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا
وَلَا رَشَدًا ﴿٢١﴾ قُلْ إِنِّي لَن يُجِيرَنِي مِنَ ٱللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ
أَجِدَ مِن دُونِهِۦ مُلْتَحَدًا ﴿٢٢﴾

"Reci:>Ja nisam u stanju da od vas kakvu štetu otklonim niti da nekom od vas neku korist pribavim."

"Reci:>Mene niko od Allahove kazne u zaštitu ne može uzeti; samo u njega ja utočište mogu naći." [103]

Sve je u Allahovim rukama:

لَيْسَ لَكَ مِنَ ٱلْأَمْرِ شَيْءٌ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ أَوْ يُعَذِّبَهُمْ فَإِنَّهُمْ ظَٰلِمُونَ

"Tebi u presudi njima ništa ne pripada; da li će On pokajanje njihovo primiti ili će ih na muke staviti, jer oni su zaista nasilnici." [104]

Allah ﷻ je opisao Svog Poslanika ﷺ kao pokornog roba i počastio ga ugledom:

سُبْحَٰنَ ٱلَّذِيٓ أَسْرَىٰ بِعَبْدِهِۦ لَيْلًا مِّنَ ٱلْمَسْجِدِ ٱلْحَرَامِ إِلَى ٱلْمَسْجِدِ
ٱلْأَقْصَا ٱلَّذِي بَٰرَكْنَا حَوْلَهُۥ لِنُرِيَهُۥ مِنْ ءَايَٰتِنَآ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلْبَصِيرُ

"Hvaljen neka je Onaj koji je u jednom času noći preveo Svoga roba iz Hrama časnog u Hram daleki, čiju smo okolinu blagoslovili kako bi smo mu neka znamenja naša pokazali. On uistinu sve čuje i sve zna." [105]

---

[103] Suretul-Džinn, ajet 21 i 22
[104] Suretu Ali Imran, ajet 128
[105] Suretul-Isra', ajet 1

Prenosi Buhari od Ummu El-Ala El-Ensarijje da je rekla: "Kada je umro Osman bin Maz'un došao nam je Poslanik ﷺ, pa rekoh: "Neka je Allahova milost na tebe o Ebu Saibe, svjedočim da ti je Allah ukazao počast!", a Poslanik ﷺ reče: "Kako znaš da mu je Allah ukazao počast?'. Ja i moj otac rekosmo: "Od oca si mi preči, Poslaniče, pa kome će Allah počast ukazati?". Tada Poslanik ﷺ reče: "Što se tiče njega dođe mu smrt. Allaha mi, nadam se dobru za njega. A ja sam Allahov Poslanik, i tako mi Allaha ne znam šta će sa mnom biti.'"[106]

Prenosi Muslim od Ebu Hurejre da je Poslanik ﷺ rekao: "Budite pravedni i zbližavajte se i znajte da se neće niko spasiti svojim djelima." Ashabi rekoše: "Zar ni ti, Poslaniče?" On odgovori: "Ni ja, osim ako mi Allah podari Svoju Milost i Dobročinstvo."

Prenosi Buhari od Ibn Abbasa da je čuo Omera kako govori s mimbera: "Čuo sam Poslanika ﷺ kako kaže: "Nemojte me uzdizati kao što su kršćani uzdigli sina Merjemina. Ja sam Allahov rob i poslanik."[107]

Kada je Džibril عليه السلام upitao Poslanika ﷺ o Sudnjem danu on mu je rekao: "Upitani ne zna ništa više od onoga koji pita."[108]

Bolno je to što je orijentalista Nikolson sa svojim nevjerstvom i kao stranac sposobniji da shvati Kur'an od ovih, pa kaže: "Ako istražujemo Muhammedovu ličnost u svjetlu onoga što je navedeno u Kur'anu naći ćemo veliku razliku između njegove slike koju predstavlja sam Kur'an i slike koju predstavlja sufijska sekta o evlijama. Sufijski evlija ili šiitski nepogrješivi

---

106 "Mehazil-velijji eš-šejtan", str. 612

107 "El-Dženaiz", str. 3

108 Prenosi Muslim

imam su opisani božanskim svojstvima, dok je Poslanik u Kur'anu opisan kao čovjek."

Da li zaboraviše da je dova ibadet? Kaže Allah ﷻ:

وَقَالَ رَبُّكُمُ ٱدْعُونِىٓ أَسْتَجِبْ لَكُمْ ۚ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِى
سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ﴿٦٠﴾

"Gospodar vaš je rekao:>Pozovite Me i zamolite, Ja ću vam se odazvati! Oni koji iz oholosti neće da mi ibadet čine - ući će, sigurno, u džehennem poniženi<.[109]

pa u ibadetu drugima dove činiše.

Kaže Uzvišeni:

قُلْ إِنِّى نُهِيتُ أَنْ أَعْبُدَ ٱلَّذِينَ تَدْعُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ ۚ قُل لَّآ أَتَّبِعُ أَهْوَآءَكُمْ ۙ
قَدْ ضَلَلْتُ إِذًا وَمَآ أَنَا۠ مِنَ ٱلْمُهْتَدِينَ ﴿٥٦﴾

"Reci: >Meni je zabranjeno da se klanjam onima kojima se vi, pored Allaha, klanjate<. Reci: >Ja se ne povodim za prohtjevima vašim, jer bih tada zalutao i ne bih na pravom putu bio<.[110]

Božiji Poslanik ﷺ je rekao kao što stoji u Sunenu Ebu Davuda i Tirmizije od Nu'mana bin Bešira: "Dova je ibadet."[111]

Mušrici su bili duboko uvjereni da je Allah ﷻ Stvoritelj:

---

[109] Suretul-Mu'min, ajet 60

[110] Suretul-En'am, ajet 56

[111] Sunenu Ebi Davud -1479, Tirmizi -3369 i 3244

وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ خَلَقَهُنَّ ٱلْعَزِيزُ
ٱلْعَلِيمُ ﴿٩﴾

"A ako ih upitaš ko je stvorio nebesa i Zemlju, oni će sigurno reći:>Stvorio ih je Allah!< - Silni i Sveznajući." [112]

Znali su da su njihova božanstva ništa ne posjeduju, a ipak su ih dozivali na ovaj način:

Odazivam ti se Bože, odazivam
Ti sudruga nemaš
Osim onog koji tebi pripada
Ti njime vladaš, a on nema ništa

Obožavali su ih i dove im upućivali samo kao posrednicima u ibadetu:

أَلَا لِلَّهِ ٱلدِّينُ ٱلْخَالِصُ ۚ وَٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُوا۟ مِن دُونِهِۦٓ أَوْلِيَآءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا
لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلْفَىٰٓ إِنَّ ٱللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِى مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۗ
إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهْدِى مَنْ هُوَ كَٰذِبٌ كَفَّارٌ ﴿٣﴾

"Iskreno ispovijedanje vjere pripada Allahu! A oni koji pored Njega uzimaju zaštitnike kažu: "Mi im se klanjamo samo zato da bi nas što više Allahu približili" - Allah će njima, zaista, presuditi o onome u čemu su se oni razilazili. Allah nikako neće ukazati na pravi put onome ko je lažljivac i nevjernik." [113]

---

[112] Suretuz-Zuhruf, ajet 9
[113] Suretuz-Zumer, ajet 3

Mušrici spomenuti u ovom ajetu su manjeg nevjerstva od onih koji sebe smatraju od ovog Ummeta. Allah ih opisuje da kada zapadnu u nevolje zaborave širk koji mu čine pripisujući mu nekog ravnim:

هُوَ ٱلَّذِى يُسَيِّرُكُمۡ فِى ٱلۡبَرِّ وَٱلۡبَحۡرِۖ حَتَّىٰٓ إِذَا كُنتُمۡ فِى ٱلۡفُلۡكِ وَجَرَيۡنَ
بِهِم بِرِيحٖ طَيِّبَةٖ وَفَرِحُواْ بِهَا جَآءَتۡهَا رِيحٌ عَاصِفٞ وَجَآءَهُمُ ٱلۡمَوۡجُ مِن
كُلِّ مَكَانٖ وَظَنُّوٓاْ أَنَّهُمۡ أُحِيطَ بِهِمۡ دَعَوُاْ ٱللَّهَ مُخۡلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ لَئِنۡ
أَنجَيۡتَنَا مِنۡ هَٰذِهِۦ لَنَكُونَنَّ مِنَ ٱلشَّٰكِرِينَ ﴿٢٢﴾

فَلَمَّآ أَنجَىٰهُمۡ إِذَا هُمۡ يَبۡغُونَ فِى ٱلۡأَرۡضِ بِغَيۡرِ ٱلۡحَقِّۗ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِنَّمَا
بَغۡيُكُمۡ عَلَىٰٓ أَنفُسِكُمۖ مَّتَٰعَ ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَاۖ ثُمَّ إِلَيۡنَا مَرۡجِعُكُمۡ فَنُنَبِّئُكُم
بِمَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ﴿٢٣﴾

"On vam omogućava da morem i kopnom putujete. Pa kad ste u lađama i kada one uz blag povjetarac zaplove s putnicima, te se oni obraduju tome, naiđe silan vjetar i valovi navale na njih sa svih strana, i oni se uvjere da će nastradati, iskreno se mole Allahu:>Ako nas iz ovoga izbaviš, sigurno ćemo biti zahvalni!<

"A kad ih On izbavi, oni odjednom bez ikakva osnova čine nered na Zemlji! O ljudi, nepravda koju činite da biste u životu na ovom svijetu uživali - samo vama šteti; Nama ćete se poslije vratiti i Mi ćemo vas o onom što ste radili obavijestiti!" [114]

---

[114] Suretu Junus, ajet 22 i 23

Sufije Ga ne spominju ni u dobru ni u zlu, ni u siromaštvu ni u obilju nikog osim svojih šejhova i vođa.

Ovo je kratki osvrt na pojedina odstupanja sufija na području akide, a sve ovo ćemo upotpuniti upoznavši se sa nekim odstupanjima sufija u području ibadeta:

PRVO: OBOŽAVANJE IZ LJUBAVI

Pripisuju Aliji ibni Muvaffiku da je rekao: "Bože moj, ako znaš da Te obožavam iz straha od Tvoje vatre, kazni me njome. Ako znaš da Te obožavam želeći Tvoj Džennet, Ti mi ga uskrati. Ako znaš da Te obožavam iz ljubavi prema Tebi i želeći Tvoje plemenito Lice, dozvoli mi Ga i učini sa mnom šta hoćeš."[115]

Kaže Gazali: "Najjače želje su želje stomaka i polnog organa, a mjesto zadovoljenja tih želja je Džennet. Tako onaj ko radi za Džennet, tj. za svoj stomak i polni organ, je kao loš sluga na nezahvalnom stepenu. A obožavanje pametnih biva Allahovim spomenom i razmišljanjem o Njemu iz ljubavi prema Njegovoj ljepoti i uzvišenosti."[116] Kaže Ebu Jezid El-Bistami: "Šta je ta vatra. Sutra ću ući u nju i reći: "Učini me otkupom za njene stanovnike ili ću te u protivnom progutati!" Šta je to Džennet? Igra djece i želja dunjalučara."[117]

Kaže Rabija El-Adevijja: "Ne obožavam Ga iz straha od vatre Njegove, niti iz želje za Džennetom Njegovim, jer bih bila bezvrijedan sluga, - već Ga obožavam iz ljubavi i želje za njim." [118]

---

115 "Es-Sufijje", str. 57

116 "El-Muhtar min kelamil-ahjar", str. 135

117 "El-Ihja", 1/375

118 "Es-Sijer", 13/88

Kaže Eš-Ša'arani: "Poznato je da ljudi teže Allahovoj blizini, naročito Njegovom društvu bez zastora. Što se tiče sevapa, on vrijedi kao stočna hrana."[119]

Slušaj šta jedan od njih kaže: "Bože, ne bacaj me u vatru. Ona će postati hladna iz ljubavi prema Tebi."[120]

Šta sve ovo predstavlja u odnosu na veliki broj ajeta koji podstiču na Džennet i odvraćaju od vatre. Allah opisuje Svoje iskrene robove u Kur'anu kako govore:

ٱلَّذِينَ يَذْكُرُونَ ٱللَّهَ قِيَـٰمًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِى خَلْقِ ٱلسَّمَـٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَـٰذَا بَـٰطِلًا سُبْحَـٰنَكَ فَقِنَا عَذَابَ ٱلنَّارِ ﴿١٩١﴾

"Za one koji stojeći i sjedeći i ležeći Allaha spominju i o stvaranju nebesa i Zemlje razmišljaju.>Gospodaru naš, Ti nisi ovo uzalud stvorio; hvaljen ti budi i sačuvaj nas patnje u vatri!" [121]

On takođe kaže:

تَتَجَافَىٰ جُنُوبُهُمْ عَنِ ٱلْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَـٰهُمْ يُنفِقُونَ ﴿١٦﴾

119 "El-Ihja", 4/310

120 "El-Envar el-kudsijje", 1/34

121 Suretu Ali Imran, ajet 191

"Bokovi njihovi se postelja lišavaju i oni se Gospodaru svome iz straha i želje klanjaju, a dio onoga što im Mi dajemo udjeljuju." [122]

Ibrahim عليه السلام je rekao:

وَٱجْعَلْنِى مِن وَرَثَةِ جَنَّةِ ٱلنَّعِيمِ ﴿٨٥﴾

" I učini me jednim od onih kojima ćeš džennetske blagodati darovati!" [123]

O Zekerijahu عليه السلام kaže Uzvišeni ﷻ:

فَٱسْتَجَبْنَا لَهُۥ وَوَهَبْنَا لَهُۥ يَحْيَىٰ وَأَصْلَحْنَا لَهُۥ زَوْجَهُۥٓ ۚ إِنَّهُمْ كَانُوا۟
يُسَٰرِعُونَ فِى ٱلْخَيْرَٰتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا ۖ وَكَانُوا۟ لَنَا خَٰشِعِينَ

"Odazvasmo mu se, izliječivši mu ženu, Jahjaa mu poklonismo. Oni su se trudili da što više dobra učine i molili su nam se, nadajući se i strahujući i prema nama su bili ponizni." [124]

Prenose Buhari i Muslim da je Poslanik ﷺ najviše govorio u dovi: "Bože moj, daj nam dobro na ovom i na budućem svijetu i sačuvaj nas od džehennemske vatre."[125]

Kaže naša ulema: "Ko obožava Allaha samo iz ljubavi on je heretik (otpadnik od vjere), ko obožava Allaha samo iz straha, on je haridžija (koji zbog grijeha muslimane proglašava nevjernicima), a ko Ga obožava

---

122 Suretus-Sedždeh, ajet 16
123 Suretuš-Šu'ara', ajet 85
124 Suretul-Enbija', ajet 90
125 Buhari, 140/8; Muslim, 2690.

iz nade taj je murdžija (koji kaže da je iman dovoljan i da ne smeta ako griješi), a ko ga obožava iz ljubavi i straha i nade on je vjernik, monoteist."[126]

Rekao je neki beduin Poslaniku ﷺ: "Allaha mi, ja ne znam govoriti kao ti, niti kao Muaz. Ja samo kažem: "Bože moj, molim Te za Džennet i utječem Ti se od vatre." Na to mu Poslanik ﷺ reče: "O tome i mi pričamo."[127]

DRUGO: PASIVNOST

Prenosi Gazali da je došla grupa ljudi El-Džunejdu, pa im reče: "Šta tražite?" "Tražimo opskrbu", rekoše. On im reče: "Ako znate na kom je mjestu, tražite je!" Oni rekoše: "Molimo Allaha ﷻ." "Ako mislite da vas zaboravlja, napomenite mu", reče im on. Rekli su mu: "Ući ćemo u kuću, biti pasivni i čekati nafaku." On reče: "Biti pasivni samo da bi to isprobali je sumnja." Šta je onda rješenje?", upitaše oni. "Ostavljanje svakog rješenja!", odgovori im on. [128]

On također prenosi od Ibrahima ibni Edhema da je pitao nekog momka: "Odakle se hraniš?" "Ja to ne znam. Pitaj mog Gospodara odakle me hrani!", odgovori on. [129]

Kaže Ebu Seid El-Harraz: "Bijah u pustinji i ogladnih te duša zatraži od mene da zamolim Allaha za hranu, pa rekoh: "Ovako ne rade oni koji se oslanjaju na Allaha."

---

126 "El-Fetava", 10/81

127 Ebu Davud, 792; Ahmed, 474 i 5/74.

128 "El-Ihja"; 4/274.

129 "El-Ihja"; 4/245

Ovaj čovjek proturječi Sunnetu, jer je izašao bez opskrbe na težak put i shvatio je tevekkul (oslanjanje na Allaha) potpuno pogrešno.

Kaže Ebu Sulejman Ed-Darani: "Da smo se oslonili na Allaha, po njihovom mišljenju ne bismo pravili zidove niti bismo pravili na vratima katance iz bojazni od kradljivca." [130]

Prenosi pisac "Er-Risale el-Kušejrijje" od Ebu Nasra Es-Sufija da je rekao: "Izašao sam iz mora u Omanu. Osjetih glad dok prolazih čaršijom. Odoh do slastičarne i vidjeh tamo pečenu janjad i slatkiše, pa se prikačih za jednog čovjeka i rekoh: "Kupi mi nešto od ovoga!", a on me upita: "Zašto? Imaš li nešto kod mene ili sam ti dužan?" Rekoh mu: "Moraš mi kupiti nešto!" Pa me vidje drugi i reče: "Pusti ga momče, ja sam taj koji je dužan da ti nešto kupi, a ne on." Reci šta želiš i sudi kako hoćeš!" [131]

Kaže El-Gazali: "Ako je zaokupljen Allahom i stalno boravi u mesdžidu ili u kući, on je ustrajan u ibadetu i ljudi ga neće koriti što ostavlja zaradu. Njegova zaokupljenost Allahom budi ljubav u srcima ljudi sve dok mu ne donesu i više nego što mu je potrebno. Njegova zaokupljenost tarikatom, uz uzimanje nafake od onoga koji želi Allahovu blizinu, je preča iz razloga što se prepustio samo Allahu i to je pomoć onome koji daje da bi postigao sevape." [132]

Ovo je, ustvari, oslanjanje na ljude i čekanje njihove milosti i darežljivosti. Njima je mrsko zarađivati, pa su se odali rahatluku i lijenosti, i umrtvili su se od prevelikog spavanja po tekijama postavši teškim

---

[130] "Et-Telbis"; 278 str.

[131] "Er-Risale"; 132 str.

[132] "El-Ihja"; 274/4.

bremenom ostalim ljudima. Čak je Gazali posvetio i jedan dio svoje knjige "El-Ihja" u kojem govori o molbi za pomoć i onom koji moli za pomoć.

Gazali spominje: "Onaj koji pripremi opskrbu za godinu nije od onih koji se oslanjaju na Allaha." [133] Zaboravio je na hadise iz Sahihul-Buhari i Muslima koji su preneseni od Omera ؓ da je Poslanik ﷺ izdvojio dio opskrbe za godinu dana svojoj porodici iz plijena sa Hajbera. Ovi zaboraviše, ili se prave da su zaboravili, da Islam zabranjuje ljenost i opuštenost, i da je zuhd (asketizam) u pravom značenju riječi - neovisnost o zaradi drugih. Allahov Poslanik ﷺ je zabranio moljakanje, a naredio traženje zarade, pa kaže: "Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, bolje vam je uzeti konopac i otići u potragu za drvima, nego moliti za pomoć onog koji mu može dati, a i ne mora." [134]

Imam Ahmed je upitan o čovjeku koji sjedi u kući i govori: "Neću raditi ništa, jer će mi doći moja nafaka", pa reče: "Taj čovjek je neznalica. Zar nije čuo govor Poslanika ﷺ: "Moja nafaka je pod hladom moga koplja." Drugi hadis spominje ptice praznih stomaka koje se hrane od Allahova rizka (opskrbe) [135]. Suština ovoga je u tome da prekidanje puteva zarade vodi ka heretizmu, samo oslanjanje na to je širk, a tevhid je da se držiš toga i oslanjaš na Allaha ﷻ.

---

133 "Ibid", 4/276

134 Sahihul-Buhari, 1402.

135 "Et-Telbis", str. 283-284

TREĆE: ZUHD (ASKETIZAM)

Gazali kaže: "Uslov askete je da nema odjeću koju bi obukao ako bi oprao drugu. Ako bi imao dvije košulje, dvoje čakšire ili mahrame izašao je iz svake vrste asketizma." [136] A ovo je uzeto iz Indžila:

(* Nisu dvije haljinke za jednog čovjeka. *) 309

Ovo je budističko shvatanje asketizma koje je daleko od Islama i koje se protivi zabrani dozvoljenih stvari.

"Jedi i pij sve dok si daleko od pretjerivanja i oholosti."

ČETVRTO: PJEVANJE

Sufije pjevanje učiniše praktičnim sredstvom dolaska do Allahova i Poslanikova prisustva. Čak su ga učinili prečim od samog Kur'ana. Podstiču svoje muride na početku njihovog odgajanja da se ne zaokupljaju Kur'anom, već da se okrenu pjesmi.

Kaže Gazali: "Znaj da je čitanje Kur'ana vrijednije za sva stvorenja osim onome koji ide Allahu ﷻ." [137] "Znaj da je slušanje pjesme efektnije za duhovnost od Kur'ana sedam puta." [138] Ibadet kod sufija je prerastao u spominjanje Allaha putem plesa, defa, pjevanja, a kada se dođe do "prisustva" počinje se sa spominjanjem Allaha samo imenom "Allah" i to u jednom glasu. Kada se ples pojača i šejtan se počne igrati sa njihovim mozgovima, svoje noge počnu još više dizati i Allahove ime se preinačava u "hu" i čuje

---

[136] "E-Ihja", 4/231

[137] "El-Erbe'ine fi usulid-din" , str. 37

[138] "El-Ihja", 2/298

se samo huktanje. Ovome se pridružuje buka, skakanje i nastaje gužva između ljudi, žena i djece samo da bi se vidio popularni folklor. Uistinu, ovu komediju su prenijeli od Jevreja. Još iz starih vremena poznati su psalmi: "Nek' se raduju sinovi Ciona svojom vlašću. Nek' slave Njegovo ime plesom, defom i trubom. Slavite Ga u mnoštvu, slavite Ga muzikom kastanjeta." [139]

A Allah ﷻ opisuje one koji Ga spominju kao ljude mirnih srca, potpune skrušenosti i sabura. Naši prethodnici, kada bi čuli Kur'an, bojali bi se Allaha, plakali bi i njihove kože bi podrhtavale. O ovome je rekao Šafija: "Izašao sam iz Bagdada i u njemu ostavio ceremoniju koju izmisliše heretici, a nazivaju je "et-tagbir" čime su ljude odvraćali od Kur'ana."

U knjizi "Tertibul-medarik" od El-Kadi Ijjada kaže Et-Tunejsi: "Bili smo kod Malika bin Enesa, pa reče neki čovjek iz Nisibina: "Kod nas ima ljudi za koje se kaže da su sufije. Puno jedu, zatim pjevaju, ustaju i plešu." Malik ga upita: "Jesu li oni djeca?" "Nisu", odgovori on. "Jesu li oni ludaci?", upita Malik. Reče: "Oni su šejhovi i imaju pamet." "Nisam čuo da iko od muslimana radi nešto slično ovome", odgovori Malik." [140]

Kaže El-Kurtubi: "Ono što su sufije unijele u vjeru nema razilaženja među ulemom u pogledu njegove zabrane, ali nastranosti opsjedoše mnoge od onih kojima se pripisuje dobro. Kod mnogih od njih se javljaju postupci nenormalnih ljudi i djece. Plešu ujednačenim pokretima. Bestidnost ide do te granice da ima ljudi koji sve to smatraju oblikom ibadeta i dobrih

---

139 "Es-Sufije"; str. 9

140 "Ibid", 1/180

djela, što vodi najvišim stanjima. Ovi postupci, prema proučavanjima, vode ka heretizmu i izrekama bezvjernih. Allah je onaj od Kojeg se pomoć traži."

Kaže Ibni Hadžer: "Njihovo željeno treba suprotno uzimati i čitati loše umjesto najboljeg." [141]

Je li to nema savjeta iskrenog roba
Savjet treba slušati
Kada doznaše neki od nas
da je pjesma sunnet koji se slijedi
da čovjek jede kao magarac
I pleše s drugima sve dok ne padne
Rekoše - opijeni smo ljubavlju Boga
Ali ih opi samo strast
Tako životinje kada se zasite
Zanese ih strast i zadovoljstvo
Opio ga naj, a zatim i pjesma
Teško ti se ako slijediš njihova mišljenja
Teško li se tim mozgovima
Pa zar ne poričete to što izmišljaju
Naše se džamije pjesmom ponižavaju
Dok se uzdižu zabranjivanjem trgovine.

PETO: DŽIHAD

Neki pogrešno misle da u sufizmu nema džihada. Oni imaju i te kakav džihad. Prenosi se u životopisu Muhammeda El-Arduka u knjizi "Džamiu' keramatil-evlija'": "Pripremio se jedne srijede poslije ikindije 680 h. god. Dobro se opasao, zatim uzeo šatorsku motku i počeo se boriti u zraku kao pravi ludak, ali oni oko njega su znali da je to veoma važan posao. Tako se

141 "El-Feth", 2/513

borio sve do istog vremena sljedećeg dana (tj. četvrtka). Tada se ispružio kao da je mrtav, a njegovo tijelo i sve što je na njemu je bilo krvavo. Dođe svijesti poslije nekog vremena, a ljudi oko njega stadoše plakati i ljubiti mu ruke i noge. Upitaše ga o ovom događaju, a on reče da se borio protiv Tatara, i da je ubio njihovog vođu, te da će danas biti slomljeni." I tako Tatari bijahu pobijeđeni i u Homsu u četvrtak. [142]

Iz životopisa šejha Berka se prenosi: "Jednog dana damaški kadija prođe pored jednog mjesta i vidje šejha Berka kako stoji, a ispred njega nekakav ogrtač kojeg udara velikim štapom. Iz ogrtača se razlijevala krv na sve strane. A šejh jednom uzrujano poviče, a drugi put se potpuno izgubi ili izgleda kao opijen. Kadija je sjedio i promatrao sve dok šejh ne dođe sebi i vrati se u stvarnost. Zatim ga kadija upita o ovome što se dogodi, a on reče: "Dođe čas pobjedničke bitke. Svi vidješe te silne udarce i prosipanje krvi - pomogao sam muslimane i porazio nevjernike.." Ovo je zapisano, a kasnije je ovaj događaj dokazan istinitim. "[143]

Znači, Poslanik ﷺ je uzalud zamarao svoje ashabe kada je u najteža vremena i u doba oskudice izlazio na mejdan sa neprijateljem! Ovo je samo bajka koja ima za cilj napraviti smutnju u srcima.

Bolno je što je Gazali pisao svoju knjigu "El-Ihja" u doba kršćanskih osvajanja na Bliskom istoku tj. Jerusalimu, dok su prolivali muslimansku krv i rušili naše svetinje. Muslimani pozivaše u džihad sa svih strana, a on ne spominje džihad nijednom jedinom riječju, jer ga se to nije ticalo... Da, bio je duboko u

---

142 "Ibid"; 1/136

143 "Džamiu'l-keramat"; 1/366

samoći ponavljajućl: Allah, Allah.. čekajući da se digne koprena i da vidi Božiju prisutnost.

U to isto doba Ibni Arebi je govorio:

Konačno sve svojim srcem poimam, to je
pašnjak za gazele, za monahe samostan...

A sve ovo u doba kada je s druge strane sveti Petar kružio Evropom i javno na magarcu pozivao u odbranu Mesijina groba i ubijanje muslimana. Mnogi od njih (tj. sufija) se pozivaše na daif hadis: "Vratismo se iz malog džihada u veliki." Ovo je netačno, jer kako se vrhunac Islama može ostvariti malim džihadom. Znaj, dragi brate, da većina Poslanikovih ﷺ hadisa govori o namazu i džihadu. [144] Namaz je stub vjere pojedinca, a džihad stub vjere cijelog Ummeta. Pa ako čovjek ostavi namaz - vjera mu je propala, a ako Ummet ostavi džihad - nestaće vjere i Allah će ga poniziti, - čega smo svjedoci.

Mnogi pogriješiše u shvatanju ajeta:

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى ٱللَّهُ وَرَسُولُهُۥٓ أَمْرًا أَن يَكُونَ لَهُمُ
ٱلْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ ۗ وَمَن يَعْصِ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَـٰلًا مُّبِينًا ﴿٣٦﴾

"Kada Allah i Poslanik Njegov nešto odrede, onda ni vjernik ni vjernica nemaju pravo da po svom nahođenju postupe. A ko Allaha i Njegova Poslanika ne posluša, taj je sigurno skrenuo s pravog puta." [145]

Iz ovog ajeta su razumjeli šerijatsku i kosmičku odredbu (kader), (tj. šerijatskoj odredbi je svako dužan da se pokorava, dok kosmička odredba znači određivanje onoga što će se desiti u kosmosu i tome

---

[144] "El-Fetava"; 36/35.
[145] Suretul-Ahzab, ajet 36

se ne smijemo predati i ništa neraditi.-prim.prev) Zato su mnogi od njih, nažalost, bili pomagači kolonizatora, i noževi u leđima muslimana. [146] Kažu sufije: "Ako Allah da jednom narodu vođu zulumćara, niko nema pravo da se opire Allahovoj volji, niti da zbog toga protestuje."

Tidžanije su izdale svojim sljedbenicima naredbu za borbu na strani Francuza. Kaže Muhammed El-Kebir, a on je nasljednik Ahmeda Et-Tidžanija, na svečanosti koju su priredili u čast francuskog kolonizatora Sikonija: "Dužnost nam je pomoći materijalno, duhovno i politički našu voljenu (tj. Francusku). Kažem vam, ne radi veličanja ili nekog ponosa, ali na način poštovanja i zadovoljstva ispunjenom obavezom: Moji djedovi su dobro utrli tlo za stupanje pod francusku vlast, prije nego što je Francuska i došla u naše krajeve i njihova čestita vojska zauzela naše domove.." Zatim je pomenuo nekoliko događaja u kojima su Tidžanije pomogle francusku vojsku... sve dok nije rekao: "Da bi gosp. Ahmed obznanio njegovu duboku privrženost i veliku iskrenost prema Francuskoj i da bi otklonio sumnje i ružne pomisli, koje su možda ostale u srcu naše poštovane francuske vlade, zalogom čvršćeg duhovnog povezivanja s francuskom - malo kasnije se oženio francuskom "gospođicom" Orili Bikar." [147]

Treba znati da je spomenuti Ahmed bio prvi alžirski "musliman" koji se oženio strankinjom. Ona je kasnije izdala knjigu na francuskom koju je nazvala "Pješčana princeza". U nju je ubacila mnoštvo poroka i laži na tidžanijski tarikat. Spominje se da se udala za Ahmeda pred kardinalom Lafirdžijem prema običajima

---

146 "Et-Tesavvuf bejnel-hakki vel-halki", str. 211

147 Časopis "El-Feth"; br. 257, Kairo - prenešeno iz "Mehazil-velijjiš-šejtan", str. 617

kršćanske vjere. A kada umrije Ahmed, nju i vođstvo tidžanijskog tarikata naslijedio je njegov brat Ali. Francuska joj je izrazila svoj blagoslov ordenom posebnih zasluga i činom legije časti. U službenom vladinom izvještaju je pisalo da je "gospođa" pokrenula tidžanijski tarikat i usmjerila ga pravim smjerom, kako to Francuska želi i kako je zadovoljna. Francuzima je otvorila plodne doline i mnoge pašnjake, i da nije nje ne bi ih mogli istrgnuti iz arapskih ruku. Dovela nam je vojsku sljedbenika ovog tarikata i murida koji se bore za Francusku kao da su "čvrsta građevina". Ostala je živjeti na svom velikom posjedu u četvrti grada Belabas u punoj raskoši. Njena veza sa tidžanijskim tarikatom se nije nikada prekinula, već je njim vladala čitavo vrijeme. Tidžanijske pristaše se blagosiljaju ovom "gospođom" i čvrsto se drže njenih uputa i uzimaju tejemmum za svoje namaze zemljom kojom ona hoda i nazivaju je "Žena dva gospodina" (Zevdžetus-Sejjidejn), a ona je ostala kršćanka-katolkinja. Čudno je da je šezdeset i jednu godinu provela među muslimanima (1870-1931), i od svog kršćanstva nije ništa promijenila. Ovo je dokaz onoga što krije u svom srcu od onih koji su je prihvatili kao vladara u svom životu i imetku. [148] Ovo nije čudno u odnosu na ono što je rekao Et-Tidžani: "I nevjernici i zločinci i veliki griješnici obavljaju Allahovu zapovijed i ne izlaze iz okvira te zapovijedi." [149] Iz tog razloga nije čudno što je rekao Francuz Filip Kundasi: "Naši vladari i vojska u Sjevernoj Africi su bili prisiljeni da aktiviraju puteve pozivanja u islamske sekte, jer je ono bolje za

---

[148] "Ibid"; str. 618

[149] "Mehaizil-velijjiš-šejtan"; str. 606

održavanje vlasti ideologijom i ustrojstvom od idolopokloničkih sekti. "[150]

Mustafa Kamil spominje u knjizi "Istočni problem" čudnu priču: "Poznato je da je prilikom francuske kolonizacije Kajrevana u Tunisu neki Francuz primio Islam i nazvao se Ahmed El-Hadi i stekao najvišu šerijatsku naobrazbu. Kasnije je postavljen za imama jedne velike džamije u Kajrevanu. Kada se francuska vojska približila i kada se narod stao pripremati za odbranu, dođoše mu neki moleći ga da traži savjet u turbetu od nekog šejha u kojeg su vjerovali i koga su otprije poštovali. Pa je "gospodin" Ahmed ušao u turbe, a zatim izašao i rekao im da će doživjeti nesreću i reče im da im šejh savjetuje da se predaju. Tako se svi predaše i Francuzi osvojiše Kajrevan bez ispaljenog metka." [151]

ŠESTO: NAREĐIVANJE DOBRA I ODVRAĆANJE OD ZLA

Nisu se zadovoljili iskrivljavanjem i mijenjanjem značenja džihada, čak su se okomili i na propis koji je uslov opstojnosti ovog Ummeta - naređivanje dobra i odvraćanje od zla. Kaže En-Nebehani u knjizi "Džamiu'l-keramat" u životopisu Ibrahima Nubejtija: "Od njegovih kerameta je ono što spominje El-Himsani, kaže: "Stajao sam na namazu u džamiji, pa uđe neki vojnik i sa njim bijaše golobrad mladić, uputvišì sa sa njim prema zahodu. Duša mi se uznemiri, pa rekoh: "Zemlja mu je mala, nije mogao naći drugo mjesto osim džamije", a

150 "Et-Tesavvuf", str. 211

151 "Et-Tesavvuf bejnel-hakki vel-halki", 211.

nisam (naglas) izgovorio. Tada mi reče šejh Ibrahim: "Ti nemaš pravo da se miješaš i ulaziš u to.." Izgrdio me je i na kraju dodao: "Ne protivi se onome što te se ne tiče." [152] Znači, ako bi se usprotivio to bi predstavljalo izazivanje Božije srdžbe i kazne. A znaš li da onaj koji se kori može biti nekada i evlija, pa ako se i opire propisu šerijata on je pokoran propisu "hakikata".

U životopisu Ali Hasana se spominje: "Od njegovih kerameta je bilo da kada vidi kakvog čovjeka na magarici, skine ga s nje i kaže: "Pridrži je da s njom obavim! Ako to odbije ostane prikovan za zemlju, ne može maknuti ni koraka, i ako se pročuje šta se desilo biće za njega velika sramota."

Kaže Eš-Ša'arani: "Obavijestih o njemu svoga šejha Muhammeda ibni Anana pa reče: "Oni samo varaju mase, a u stvarnosti nije tako."[153]

U biografiji Ali Ebu Havde stoji: "Od njegovih kerameta je i to da je općio sa svojim slugama i robovima, a kada bi vidio golobradog mladića obuzela bi ga strast i počeo bi ga pipati pred ljudima ne razmišljajući o njihovom prisustvu. " [154]

U životopisu Ali Nuruddina Azame stoji: "Od njegovih kerameta je i ono što je pripovijedao Hašiš El-Himsani da je ovaj šejh jednog dana prošao pored njega i Hašiš pomisli ružno o njemu zbog toga što nije pokrio sramotni dio tijela. Misao mu nije ni otišla sa uma kad se nađe između njegova dva prsta, prevrće

---

152 "Ibid", 1/294

153 "Džamiu'l-keramat", 2/190

154 "Ibid", 2/194

ga kako hoće govoreći: "Gledaj u srca, a ne u spolne organe. " [155]

U životopisu Šerifa El-Medžzuba se kaže: "Uz Ramazan za vrijeme posta je jeo i govorio: "Ja sam oslobođen posta, moj me Gospodar oslobodio." - I ko god bi mu zbog toga prigovorio on bi ga smjesta uništio. Pred drugima je jeo travu, pa su kasnije našli da je slatka."[156]

Često se spominje u kerametima da onaj ko ih porekne biće kažnjen on, ili njegova porodica ili njegov imetak, ili će mu biti oduzet iman, a sve to da bi zastrašili i zaprijetili ostalim ljudima. Sa ovim su uspjeli postaviti veoma duboki jaz između Ummeta i njihovih stvarnih vođa. Ljudi počeše vjerovati u taj idiotizam i smutljivce i malo ko je bio hrabar da im da kritike bojeći se kazne. Šta znaš, možda je on stvarno evlija kojem se sve otkriva, možda je u Božijoj pokornosti pa ti se samo čini da je nepokoran!?

Ibnul-Imad El-Hanbeli navodi u događajima 657 god.: "U ovoj godini je umro Jusuf El-Kumejni." Kaže Ez-Zehebi: "To je onaj za kojeg narod tvrdi da je Allahov evlija. To dokazuju otkrovenjem i suludim govorom. Ove stvari su od vračara, svećenika i luđaka koji ima džinna prijatelja. Ovakvi prizori su učestali u novijem dobu. Neka je Allah na pomoći. Ovaj Jusuf bi se prljao svojom mokraćom, išao bi bos i nije klanjao."[157]

Iz životopisa Ibrahima El-Urjana se kaže: "Narod ga je mnogo volio i cijenio vjerujući u njega. On bi se popeo na mimber i držao bi hutbu potpuno go, i

---

155 "Ibid", 2/197

156 "Et-Tabekat", 2/150

157 "El-Kešf", str. 776

spominjao bi događaje koji će se dogoditi sljedeće sedmice i ne bi pogriješio." [158]

A kada se Ummet oda griješenju do ovakvih granica nije čudo da ih Allah ostavi bez vlasti i podredi neprijateljima!

SEDMO: BIJEDNI ODGOJ

Od negativnih posljedica koje sufijski prvenci ostaviše budućim generacijama je i loš odgoj murida. Odgaja se na taj način da bude kod šejha kao mrtvac u rukama onoga koji ga kupa. Oni vele: "Ko kaže šejhu: "Zašto?", neće uspjeti nikada." Ako bi mu šejh naredio da radi suprotno Allahovom zadovoljstvu - pa pokornost šejhu je farz. Zato, ne opiri se, jer ćeš biti udaljen, i kažu: "Ako bi vidio lijepu i zgodnu ženu kako ulazi kod šejha i on se osami sa njom, ti mu ugrij vodu nek' se okupa." [159]

Ogromne mase ljudi su išle sa svojim šejhovima ljubeći im ruke i klanjajući im se iz poštovanja kad god ih vide. Ne govore osim kada šejh govori, potvrđujući sve što priča šejh i za njim nose njegovu obuću i sedžade. Kaže Ikbal opisujući situaciju: "Ti si zarobljenik mule i sufije. Ne uzimaš propise života iz mudrosti Kur'ana i nemaš od Kur'anskih ajeta ništa osim da sa lahkoćom umreš učeći suru Jasin."[160]

Muride su učinili područjem svoje moći. Kaže Ali Vefa: "Kao što Allah neće oprostiti da Mu se drug

---

158 "El-Džami'", 1/247

159 "El-Hedijje el-hadijje", str. 129

160 "Es-Sufije", str. 78

pripisuje, tako ljubav šejhova ne oprašta da joj se slična dodaje." [161]

Kažu: "Murid sa dva šejha je kao žena među dva muškarca."

Et-Tidžani je zaprijetio da će onoga ko napusti njegov tarikat snaći poniženje, a to mu je obećao Poslanik ﷺ." [162]

Poslanik ﷺ je odgajao svoje ashabe kao vođe i samostalne ljude, tražio je njihove savjete i prihvatao njihova mišljenja. I pored tolike ljubavi i privrženosti nisu mu ljubili ruke kada bi dolazio i odlazio. Od Enesa رضي الله عنه se prenosi da je rekao: "Nije bilo voljenije osobe od Poslanika ﷺ, a kada bi ga vidjeli ne bi ustajali, jer smo znali da je to pokuđeno." [163]

Poslanik ﷺ je prezirao pretjerivanje u poštivanju ljudi. Tako su i ashabi رضي الله عنهم shvatili i prvo što je rekao Ebu Bekr رضي الله عنه kada je izabran za halifu je bilo: "Ako pogriješim, ispravite me!" A Omer رضي الله عنه je napisao svojim namjesnicima: "Ne udarajte ljude, jer ćete ih poniziti, a u poniženom narodu nema dobra." [164]

OSMO: KERAMETI

Ehlus-Sunneti vel-Džema'ti potvrđuju da postoje kerameti. Allah ﷻ je Taj Koji je stvorio uzroke i posljedice. On je moćan da ih i izmijeni. Njemu ne može ništa umaći. Nije svaki čovjek kojem se desi neko čudo evlija sve dok se njegovo stanje ne uporedi sa Kur'anom i Sunnetom.

---

161 "El-Envar el-kudsijje", 2/12

162 "El-Hedijje el-hadijje", str. 13

163 Tirmizi, 2754

164 "Es-Sufije"; str. 80

Kaže Šafija: "Ako vidite čovjeka kako leti po zraku ili hoda po vodi nemojte se time zavaravati sve dok se ne uvjerite da slijedi Kur'an i Sunnet i čuva se granica vjere i šerijatskih odredbi."[165]

Ulazak u vatru, držanje zmije i dr. nije dokaz da je neko evlija, jer su ti činovi prisutni i kod Indijaca, budista itd.. Ibni Kesir spominje u knjizi "El-bidaje ven-nihaje" da je Abdul-Melik bin Mervan naredio da se zatvori Haris Ed-Dimeški koji se proglasio poslanikom. Kad god bi ga uhvatili i svezali šejtani bi ga odvezali i sprječavali bi da ga vojnici probodu oružjem. Taj isti Haris je pokazivao ljudima kako neki jašu na konjima u zraku. Govorio je da su to meleki. A nije bio niko drugi do džinni. Abdul-Melik je naredio da ga ubiju. Pa kada ga uhvatiše jedan pokuša da ga probode kopljem, ali koplje nije prošlo. Abdul-Melik mu reče: "Nisi spomenuo Allahovo ime." Kada je spomenuo Allahovo ime i ponovo bacio koplje ono probode Harisa i usmrti ga."[166]

Kada dođe Dedždžal sa velikim čudima reći će nebesima da spuste kišu, a Zemlji da rodi pa će izrasti bilje. [167] U hadisu Ibn Madže od Ebu Usame se prenosi: "Od njegovih smutnji će biti da kaže beduinu: "Ako ti proživim majku i oca, hoćeš li posvjedočiti da sam ja tvoj bog?" "Hoću", reče beduin. Pa će mu se predstaviti dva šejtana u liku majke i oca i reći: "Sinko, slijedi ga. Ovo je tvoj Gospodar!" [168]

Sve ovo je šejtanska zavjera i ovo se dešava mnogim onim koji obožavaju kaburove. Osoba se skruši

---

165 "Hiljetul-evlija", 10/40

166 "El-Bidaje ven-nihaje", 9/27-29

167 Sahihu Muslim, 4/2250

168 "Ibid", 2/1360

i doziva mrtvog, pa mu se pokaže šejtan u liku mrtvog izvan kabura i obeća mu da će udovoljiti njegovoj želji. Na isti način su se predstavljali mušricima kada su obožavali kipove.

Treba znati da je keramet plod pokornosti i dove iz iskrenog srca za otklanjanje nesreće ili za pomoć Allahovoj vjeri. Pa uporedi ovo sa govorom sufije: "Ostavio sam riječi "budi i ono biva" po dogovoru sa Allahom."

Njihovi "kerameti" su veoma čudni. Neki od njih su sihr i vradžbina - plod saradnje sa džinima, a većina su laži i prevara, neki su lakrdija, prostakluk, griješenje i otkrivanje sramnih dijelova tijela. Evo nekih:

Spominje En-Nebehani u životopisu svog šejha Alija El-Umerija: "Od najčudnijih kerameta je da se naljutio na svog slugu, te htjede da ga prevaspita. Uhvatio se za svoj polni organ sa obje ruke i podiže ga na ramena, a bio je veći od njega samog, i stade njime udarati svoga slugu, koji se derao od teških bolova. Kada je šejh Ibrahim ovo pričao, tu je bio prisutan i šejh pa mi reče: "Ne vjeruj mu!" i na silu uze moju ruku i stavi je na mjesto spolnog organa i nisam ništa osjetio kao da uopće nije muškarac. Allah mu se smilovao, kako su brojni njegovi kerameti!?" [169]

U životopisu Ibrahima ibni Usejfira piše: "Imao je dosta otkrovenja i poznatih dogodovština. Njegova mokraća je bila poput bijelog mlijeka. Došao bi u takvu situaciju da se raspravljao sam sa sobom. Smetalo bi mu učenje muezzina "Allahu ekber", te bi ga stao gađati kamenjem govoreći: "Na tebe, psu jedan! O muslimani, ne vjerujemo dok vas je god više od

---

169 "Džamiul-keramat", 2/208

nas."[170] Spavao je sa vukovima u šumi i hodao po vodi." [171]

U životopisu Mursefija piše: "On je proučio cijeli Kur'an između akšama i jacije 360 000 puta." [172]

Iz životopisa Ahmeda Er-Rifaijja: "Pričao je sa svojom majkom dok je još bio u stomaku, pa joj jednog dana reče: "Es-selamu alejki, o majko!" žVe alejkes-selam, o sinko. Kako ti je ime?" "Zovem se Ahmed." Kada ga je rodila desna ruka mu je bila na prsima kao kad klanja, a lijevom je pokrivao stidni dio. Kada god bi tu ruku podigao ponovo bi je vratio na to mjesto. Počeo je pomicati usne govoreći: "Slava Onome Koji vas je stvorio u najljepšem obliku." Kada je rođen odbio je dojenje sve dok nije dobio pobožnu i čistu dojilju. Kada je došao Ramazan odbijao je dojenje po danu sve do iftara i tako sve do Bajrama." [173]

Iz biografije Abdurrahima El-Kanavija: Imao je poznate keramete. Jedanput je došlo u halku kod šejha nešto u obliku duha, a prisutni nisu znali šta je to. Malo je šutio, zatim se digao ka nebu, pa ga upitaše o njemu, a on reče: "Ovo je melek kome se omakla greška, došao je među nas i tražio šefa'at od nas, te Allah primi naš šefa'at i on ode." [174]

Eš-Ša'arani nam priča o svojim kerametima, pa kaže: "Bio sam blizu Poslanika ﷺ, na kratkoj razdaljini između mene i njega. Čak sam stavljao ponekad ruku na njegov kabur, a bio sam u Egiptu." [175]

---

170 "Et-Tabekat", 2/140

171 "El-Džami'a", 1/248

172 "Ibid", 2/190

173 "Er-Rifaijje", str. 19-20

174 "El-Džami'u", 2/67

175 "Letaiful-minen", 1/8

U biografiji Muhjiddina Ibn Arebija piše: "Spominju da je K'aba činila tavaf oko njega i njemu se podredila, te tražila od njega da je uzvisi na stepen na kojima su i ljudi, pa ju je podigao na te stepene. Ona mu je tražila da recitira poeziju, a i on od nje." [176]

U biografiji Ahmed El-Farukija piše: "Mnogo puta je bio uzdignut iznad Arša. Uz Ramazan ga je pozvalo na iftar deset njegovih murida i on se odazva. I kada dođe vrijeme zalaska Sunca bio je kod svakog od njih deset u isto vrijeme i iftario se s nijma." [177]

Prenose od Husejn Es-Surija da je rekao: "Ima dobrih koji lete i zastanu kod određene granice. Među njima ima onih koji zakorače jedan korak i budu gdje žele, a to je veći stepen od letenja. Ima ih koji požele i odmah budu na mjestu koje su zamislili, a to je veći stupanj od koraka. Od njih ima onih kojima Allah skupi Zemlju i dadne im je u ruke. Ovo je najveći od svih stepena." [178]

U biografiji Husejna ibnu Alija stoji: "Često se mijenjao u pojedinim vremenskim razdobljima, nekada bi bio vojnik, nekada divlja zvijer, a nekada dijete. U samoći, u jednom vrtu je proveo četrdeset godina bez hrane i pića." [179]

U biografiji Alija bin Ahmeda El-Kavsija piše: "Od njegovih kerameta je i to da kada dođe pred vrata i nađe ih zatvorena prođe kroz rupice kroz koje ne može ni mrav proći." [180]

---

176 "El-Džami'u", 1/120
177 "Ibid", 1/335
178 "Ibid", 1/404
179 "Ibid", 1/405
180 "Ibid", 2/179

Zar se treba čuditi poslije riječi imama Šafije: "Ako čovjek uđe u sufizam početkom dana, neće doći podne, a postaće ludak. Neće se niko družiti sa sufijama četrdeset dana, a da će mu se pamet vratiti."[181] Neka se Allah ﷻ smiluje Imamu Ukajli kada je rekao: "Allah, Allah, čuvajte se slušanja njihova govora. Oni su heretici koji sastaviše dronjke, vunu, bezumna i nevjernička djela. Jelo, piće, ples, pjesma, i zapostavljanje šerijatskih propisa. Heretici se nisu usudili odbaciti šerijat dok ne dođoše sufije." [182]

ZAKLJUČNA RIJEČ

Zahvala pripada samo Allahu ﷻ, neka je salavat i selam na Poslanika ﷺ, na njegovu časnu porodicu, ashabe, i svakog onog ko slijedi njegov put.

Poštovani brate, ovo je bilo brzo putovanje po dubinama mora sufizma. Pa ako si od onih koje je Allah sačuvao od sufizma zahvali Mu. Ako si od onih koji je u njega ušao, požuri, iščupaj se prije nego što posrneš. Ako ti neko kaže: "Ovo što se navodi je sufizam starih zanesenjaka i ekstremista, a sufizam u našem vremenu se razlikuje od tog sufizma. Znaj, brate, da je samo jedan put ispravan put. Ne vidiš li da današnje sufije uveliko koriste literaturu iz koje smo prenijeli citirano? Sufijske knjige su napunjene nevjerstvima, i te današnje sufije podstiču na njihovo čitanje. Savremene sufije ulažu veliki trud u plasiranje tih knjiga i nismo čuli da je iko od njih negirao sve te

---

181 "Et-Telbis", str. 371

182 "Ibid", str. 374

čudne izjave. Čuvaj se da ne kažeš: "Sufizam gledam kao put čišćenja srca i asketizma na ovom svijetu."

Kažemo: Zašto ove izraze nazivaš sufizmom, kada je to ime simbol djela koja se suprostavljaju Islamu. Zašto ne ostavite imena koja Allah ﷻ nije odobrio?

"Ne prigovara se zuhdu, već sufizmu." [183]

Ako kažeš: Njihov govor se treba shvatati sa tumačenjem; mi kažemo da je Allahovim robovima naređeno da se sudi po onome što se javno ispoljava.

Kaže Zejnud-Din El-Iraki: "Ne prima se tumačenje onoga koji se usuđuje upotrebljavati ovaj nedostojni govor - tj. htio sam reći ono što je suprotno vanjštini. Mi mu nećemo tumačiti govor niti nakane."[184] Znaj da, u novije vrijeme, orijentalisti najviše šire sufijsku ideju, i to ne rade da bi pomogli ovu vjeru.

Bože moj, uputi zalutale iz Ummeta Muhammedova ﷺ, učvrsti nas iskrenošću i na dunjaluku i na Ahiretu. Uputi nas na put Istine, a Ti upućuješ na pravi put onoga koga hoćeš.

Amin!

---

183 "Es-Sufije", str. 7

184 "Masre'ut-tesavvuf", str. 66

Red. broj	IZVORI	
1.	"Ebu Hamid El-Gazali vet-tesavvuf"	Dimiškijje
2.	"El-Erbe'ine fi usulid-din"	El-Gazali
3.	"Ihja'u ulumid-din"	El-Gazali
4.	"Evanđelje po Luki"	
5.	"Ikazul-himem"	Ibn Udžejbe
6.	"Tahkik ma lil-Hindi min mekule"	El-Biruni
7.	"Tertibul-medarik"	El-Kadi Ijjad
8.	"Et-Tesavvuf bejnel-hakki vel-halki"	Muhammed Šefekah
9.	"Telbisu Iblis"	Ibnul-Dževzi
10.	"Džami'ul keramatil-evlija"	En-Nebehani
11.	Der'u tearudil-akli ven-nakli"	Ibnu Tejmijje
12.	"Er-Risale"	El-Kušejri
13.	"Er-Rifa'ijje"	Dimiškijje
14.	"Revdatut-ta'rif bil-hubbiš-šerif"	Ibnul-Hatib
15.	"Es-Silsiletus-sahiha"	El-Albani
16.	"Sijerul-e'alamin-nubela"	Ez-Zehebi
17.	"Es-Sufijje'	Muhammed Abdeh
18.	"Et-Tabekat"	Eš-Ša'rani
19.	"Avariful-me'arif"	Es-Suhraverdi

20.	"Fethul-Bari"	Ibni Hadžer
21.	"El-Furkan"	Ibn Tejmijje
22.	"Fususul-hikem"	Ibni Arebi
23.	"El-Fikrus-sufijju"	Abdurrahman Abdul-Halik
24.	"El-Kešfu an hakikatis-sufijje"	Mahmud El-Kasim
25.	"Leta'iful-minen vel-ahlak"	Eš-Ša'rani
26.	"Medžmu'ul-fetava"	Ibn Tejmijje
27.	"Mehazil-velijjit-tidžanijji"	Ibrahim El-Kattan
28.	"Miškatul-envar"	El-Gazali
29.	"Masre'ut-tesavvuf"	El-Bika'i
30.	"El-Mukaddime"	Ibn Haldun
31.	"El-Munkiz mined-dalal"	El-Gazali
32.	"Mizanul-amel"	El-Gazali
33.	"Nešrul-mehasinil-galije"	El-Jafi'i
34.	"El-Hedijjetul-hadije"	Muhammed ibni Tekijjiddin El-Hilali
35.	"Hazihi hijes-sufijje"	Abdurrahman El-Vekil

SADRŽAJ